

باسمه تعالی

طرح قانونی

طرح جامع مدیریت شهری

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۳ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

مدیریت شهری در شهرهای امروزی نقشی اساسی در پایداری و توسعه یافتگی زندگی شهری دارد. با این وجود اثرگذاری مثبت مدیریت شهری مستلزم فراهم آوردن شرایطی است که مهمترین آنها را می‌توان داشتن اختیار و مسئولیت، توانایی تأمین منابع مالی پایدار و مشارکت عمومی دانست. تجارب موفق جهانی نشان می‌دهد که با وجود تفاوت در جایگاه، وظایف و اختیارات مدیریت شهری و تطبیق جایگاه آنها با نظام سیاسی و اداری حاکم بر اداره کلان کشورها، امور محلی و مدیریت شهری در قالب یک سامانه (سیستم) ویژه و نسبتاً مستقل انجام می‌شود. ضرورت انجام امور محلی توسط مدیریت شهری و لزوم تفکیک آن از امور ملی دلایل مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی دارد که مهمترین آن را می‌توان حق تصمیم‌گیری و مشارکت فعال در امور محلی توسط شهروندان و نهادهای منتخب آنها ضمن پایبندی به اصول کلی حاکم بر کشور دانست. تحولات جهانی طی دهه‌های اخیر همگان با گرایش دولتها به واگذاری امور محلی به مدیریت محلی سبب شده تا به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه مدیریت شهری در راستای تحقق مدیریت محلی براساس یکپارچگی گام بردارد. در ایران علی‌رغم سابقه طولانی نهادهای مدیریت شهری از جمله بلدیّه، هنوز شاهد تفرق مدیریت و تقسیم وظایف شهرداری‌ها در بین نهادهای متعدد داخلی در امر مدیریت شهری در کشور هستیم. این در حالی است که طی سده اخیر حرکت‌های مهمی مانند اولین قانون شهرداری در بیش از یکصد سال قبل و قانون مصوب ۱۳۳۴ شهرداری‌ها از شش دهه قبل انجام شده است. امروزه مشکلاتی مانند مناسب و به روز نبودن قانون شهرداری برای اداره کلانشهرها و شهرهای کشور، مشخص نبودن تعریف و تفکیک وظایف ملی از محلی و تناقضات و عدم هماهنگی موجود در آن، عدم شفافیت و تعیین تکلیف وظایف، حدود اختیارات و مسئولیت‌ها بین ارکان اداره امور ملی و محلی، بزرگ شدن دولت و کم‌توجهی به رفع مسائل و مشکلات مدیریتی شهرها، افزایش مسائل اجتماعی و عدم شفافیت مسئولیت وظایف مربوطه، سطح پایین مشارکت مردم در اداره امور شهرها و محله‌ها موجب شده

تا انگیزه‌های قوی در تمامی بخشهای جامعه به منظور رسیدن به راه حلی عملی و مؤثر به وجود آید. از سوی دیگر بررسی اصول قانون اساسی نشان می‌دهد که ظرفیت‌ها و آرمان‌های مهمی در زمینه‌های امور محلی و اهمیت مشارکت مردم در اداره امور کشور در قالب شوراها بیان شده است. این ظرفیتها که می‌تواند الهام‌بخش تدوین قانون جدید مدیریت شهری باشد، با وجود آرمان‌های مترقی قانون اساسی در زمینه تعریف مشارکت مردم در اداره امور خود، نحوه اداره امور کشور به شکل متمرکز است و به تبع آن، تمامی امور اجرائی کشور به استثنای وظایف محدودی که به شهرداری‌ها واگذار شده است، از طریق قوه مجریه با اختیارات و پاسخگویی متمرکز انجام می‌شود؛ لذا با توجه به تجارب علمی و تطبیقی در مدیریت شهری و چالشهای موجود در اداره شهرهای کشور و روزآمد نبودن قانون شهرداری‌های کشور، ضرورت و لزوم بازنگری در آن و تدوین قانون جامع مدیریت شهری کشور از اهمیت بسیاری برخوردار است.

تمامی این ضرورت‌ها و تنگناهای موجود موجب شده تا تدوین پیش‌نویس قانون جامع مدیریت شهری براساس تحقق ماده (۱۷۳) قانون برنامه پنجم توسعه کشور مبنی بر تدوین لایحه مدیریت یکپارچه شهری توسط دولت، در دستور کار قرار گیرد. تدوین چنین قانونی که یک بازنگری و به‌روزرسانی اساسی در قانون شهرداری‌ها محسوب می‌شود، ناشی از ضرورت سوق‌دهی اداره امور عمومی به سمت عدم تمرکز به‌عنوان یک اصل است و در برنامه پنجم (ماده ۱۷۳) به‌عنوان یک تکلیف قانونی نیز ابلاغ گردیده است. با توجه به اینکه اجرای این مهم نقش بسزایی در جلوگیری از چند باره کاری‌ها و اتلاف سرمایه دارد و همچنین در کوچک سازی دولت و همچنین تحقق واقعی سپردن امور به مردم را به دنبال خواهد داشت لذا طرح ذیل ارائه می‌گردد

محمدرضا صباغیان بافقی - علیرضا سلیمی - مصطفی پوردهقان اردکان

عنوان طرح: طرح جامع مدیریت شهری

ماده ۱- این قانون در راستای تحقق بندهای (۸)، (۹) و (۱۰) از اصول سوم (۳)، ششم (۶)، هفتم (۷)، دوازدهم (۱۲) پنجاهم (۵۰)، یکصدم (۱۰۰)، تا یکصد و ششم (۱۰۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تحقق توسعه پایدار، ارتقای کیفیت زندگی، گسترش عدالت، تأمین حقوق شهروندی و ایجاد محیط زیست سالم در شهرها، مردم‌سالاری دینی، شهروندمداری، تمرکززدایی، مشارکت مردم در اداره امور عمومی، واگذاری تصدی‌های دولت به نهادهای محلی و هماهنگ‌سازی مأموریت‌ها و وظایف در محدوده و حریم شهر، با عنوان قانون مدیریت شهری به تصویب می‌رسد.

ماده ۲- اصول حاکم بر نظام مدیریت شهری ایران عبارتند از:

۱- رعایت قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام

۲- اتکاء به آرای عمومی در انتخاب اعضای شورای اسلامی شهر و شهرداران

۳- تفکیک امور محلی از ملی با واگذاری امور محلی به مدیریت شهری؛ با تأکید بر رعایت اصول وحدت ملی، تمامیت ارضی و تبعیت از حکومت مرکزی و تخصیص منابع عمومی براساس تفکیک مذکور

۴- رعایت مقتضیات محلی، یکپارچگی و هماهنگی در مدیریت شهری

۵- شفافیت، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مدیریت شهری به شهروندان و مراجع قانون و کاهش حیطه مسئولیت‌ها و پاسخگویی مستقیم مدیریت ملی

۶- ظرفیت‌سازی، توانمندسازی و نهادسازی مدیریت شهری با توجه به اصول علمی

ماده ۳- قلمرو این قانون، به جز امور قضائی، دفاعی و امنیتی، کلیه حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، فنی و عمرانی، شهرسازی، خدمات شهری، محیط‌زیست و اقتصاد شهری را در بر می‌گیرد که توسط شهرداری در حدود تعیین شده در طرح‌های توسعه شهری شامل محدوده و حریم شهر قابل انجام است.

ماده ۴- تعریف معانی عبارات و اصطلاحات به کار رفته در این قانون عبارتند از:

مدیریت شهری:

عبارت است از مدیریت امور شهر به منظور ارتقای شاخصهای زندگی شهری در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی با همکاری کلیه اجزای رسمی و غیررسمی مؤثر و ذی ربط و با هدف دستیابی به توسعه همه جانبه و پایدار شهری و منطقه ای.

مدیریت شهری از دو رکن شورای اسلامی شهر و شهرداری تشکیل و به ترتیبی که در این قانون و یا سایر قوانین مرتبط، پیش بینی شده یا خواهد شد، اعمال می شود.

آلودگی محیط زیست:

آلودگی محیط زیست عبارت است از تولید، پخش، انتشار، تخلیه و آمیختن هر نوع ماده خارجی اعم از جامد، مایع، گاز در آب یا هوا یا خاک یا زمین و یا ایجاد تشعشع و امواج در محیط زیست، به میزان و مقداری که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا زیستی و بیولوژیکی آن را به نحوی تغییر دهد، که به حال انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان و یا آثار و ابنیه زیان آور باشد.

آلودگی هوا:

آلودگی هوا عبارت است از وجود و پخش و یا تخلیه یک یا چند آلوده کننده اعم از بخار و گاز، تشعشع و پرتوهای یونیزه و غیر یونیزه و دیگر آلاینده ها در هوای آزاد، به مقدار و مدتی که کیفیت هوا را به میزانی تغییر دهد که برای انسان و سایر موجودات زنده و گیاهان به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست مضر باشد.

آلودگی آب:

آلودگی آب عبارت است از تغییر مواد محلول یا معلق؛ یا تغییر درجه حرارت و دیگر خواص فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی آب در حدی که آب را برای مصارفی که برای آن مقرر است، به تشخیص ادارات آب و فاضلاب زیان آور یا غیر مفید سازد.

آلودگی صوتی:

عبارت است از پخش و انتشار هرگونه صوت و صدا و ارتعاش بیش از حد مقرر و مجاز در فضای باز (غیر سرپوشیده).

آلودگی نوری:

آلودگی نوری عبارت است از تابش و انتشار نورهای غیرطبیعی در محیط زیست به صورت مزاحم و آزاردهنده، به نحوی که در صورت تداوم برای سلامت انسان زیان آور بوده و باعث اختلال در دید، آسیبهای چشمی، کاهش تمرکز ذهن و سایر مشکلات روانی و جسمی می شود.

امور شهری:

مطابق اصل یکصدم (۱۰۰) قانون اساسی غیر از اموری که صرفاً جنبه ملی و کشوری دارند، بقیه امور از جمله امور اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و رفاهی مورد نیاز مردم است که امکان تصمیم‌گیری و اجرای آنها در محدوده و حریم شهر و با مشارکت و نظارت مردم و نمایندگان شورای اسلامی شهر امکان‌پذیر بوده و جنبه محلی دارند.

اصول فنی:

اصول فنی، مقررات و مشخصاتی است که رعایت آنها درباره استحکام ساختمان، تأسیسات و تجهیزات، برق، الکترونیک، مکانیک، مسائل ایمنی، کاربرد مواد و مصالح ساختمانی الزامی است.

پسماند:

عبارت است از مواد جامد، گاز و مایع (غیر از فاضلاب) که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل فعالیت انسان بوده و از نظر تولیدکننده زائد تلقی می‌شود؛ یا قابلیت استفاده از آن در محل تولید میسر نمی‌باشد.

پسماندهای شهری:

شامل پسماندهایی است که در محدوده و حریم شهرها تولید می‌شوند.

تفکیک (اراضی):

تفکیک عبارت از تقسیم یک قطعه زمین دارای حدود مشخص و سند مالکیت رسمی یا اثبات مالکیت قضائی، به چند قطعه است؛ به منظور استفاده یکسان یا چندگانه در حوزه کاربری‌های مجاز

پروانه ساختمان:

عبارت است از مجوز کتبی جهت عملیات ساختمانی با رعایت کلیه ضوابط و مقررات شهرسازی، مقررات ملی ساختمان و کلیه اسناد فرادست، به‌ویژه طرح جامع و تفصیلی که توسط شهرداری صادر گردیده و به‌موجب آن، اجازه انجام عملیات ساختمانی تحت نظر مراجع ذیصلاح ارائه می‌شود.

حفاظت محیط‌زیست شهری:

حفاظت محیط‌زیست شهری عبارت است از اتخاذ سیاست‌ها، تدابیر و اقدامات لازم برای حفظ و حمایت شهروندان در برابر آن دسته از شرایط و عوامل تهدیدکننده محیط‌زیست که سلامت روانی و جسمی شهروندان را به مخاطره می‌اندازد و همچنین پیشگیری و ممانعت از هر نوع آلودگی و اقدام مخربی که باعث برهم خوردن تعادل و تناسب محیط‌زیست شهری می‌شود.

ذی‌نفع (در ملک دارای تخلف):

هر شخص حقیقی یا حقوقی است که واجد حقوقی از قبیل حقوق عینی، انتفاعی، ارتفاقی و غیره در ملک موضوع تخلف و غیر آن بوده و تصمیم کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات ساختمانی در حقوق وی مؤثر باشد.

زمین محصور:

به کلیه اراضی و املاکی گفته می‌شود که به وسیله سیم‌خاردار، فنس، نرده و دیوار اعم از بلوکی، سنگی، آجری، کوتاه یا بلند و امثالهم محصور شده، چه دارای درب ورودی باشد یا نباشد. اراضی و املاکی که فاقد وضعیت مذکور باشند غیرمحصور است.

زیرساخت شهری:

زیرساخت شهری عبارت از امکانات و تأسیساتی است که موجبات بهبود و ارتقای کیفیت زیست و فعالیت شهروندان را در بخشهای مختلف شهری اعم از مسکونی، تجاری، اداری، بهداشتی، آموزشی، تفریحی، ورزشی، مذهبی، صنعتی و مانند آنها فراهم سازد از قبیل تأسیسات آب، فاضلاب، گاز، برق، ارتباطات، خیابان‌ها، پلها، سامانه‌های حمل و نقل، مساجد، مدارس، بیمارستان‌ها و موزه‌ها، فرهنگسراها، کتابخانه‌ها و بوستان‌ها

طرح توسعه شهری:

برنامه‌ای است که نحوه ساماندهی و استفاده از زمین و فضا برای سکونت و فعالیت جوامع شهری را همراه با زیرساخت‌های مورد نیاز در بازه زمانی مشخص و نحوه تأمین منابع مالی تعیین می‌کند. از قبیل: طرح جامع، هادی و تفصیلی شهر، طرح راهبردی شهر، طرحهای موضوعی و موضعی، طرح بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده و ناکارآمد شهری و طرحهای ویژه محدوده‌های خاص

کمیسیون ماده (۵):

منظور «کمیسیون ماده (۵) موضوع قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱ / ۱۲ / ۲۲ و اصلاحات بعدی» است.

تخلف ساختمانی:

به معنی نقض قوانین، مقررات و ضوابط طرحهای توسعه شهری مصوب، قوانین معماری، شهرسازی و مقررات ملی ساختمان اعم از فنی، ایمنی و بهداشتی و هرگونه عملیات ساختمانی بدون پروانه و یا مغایر با پروانه صادره می‌باشد.

ضوابط شهرسازی:

ضوابطی است که توسط مقنن و یا دیگر دستگاهها و مقامات صلاحیتدار مجاز طرف او، در مورد ساخت انواع ساختمانها و اراضی واقع در محدوده شهر و حریم آن با کاربری‌های مختلف، خیابانها و دیگر تأسیسات شهری تصویب شده و رعایت آن الزامی است.

عملیات ساختمانی:

عملیات ساختمانی عبارت است از هرگونه فعالیتی، از جمله دیوارکشی، نما، تخریب، گودبرداری، حفاری، خاکبرداری، خاکریزی و ساخت و ساز که با مصالح ساختمانی طبیعی یا مصنوعی انجام شود و موجب تغییر فیزیکی در عرصه زمین و مستحدثات غیرمنقول در آن شود، اعم از اینکه در فضای روی سطح زمین باشد یا در فضای زیرسطح

فاضلاب:

فاضلاب عبارت است از هر نوع ماده مایع و آب آلوده به مواد آلاینده و روان آبهای آلوده شهری که حاصل از فعالیتهای صنعتی، کشاورزی، دامداری، شهری و خانگی، بیمارستانی و آزمایشگاهی و امثال آن است که در آب یا خاک تخلیه شود.

فضای سبز:

فضایی که دارای پوشش گیاهی و عملکرد اکولوژیکی و یا اکولوژیکی اجتماعی می‌باشد.

فضای سبز شهری:

فضای سبزی که در محدوده و حریم شهرها واقع شده و شامل فضاهای سبز عمومی، نیمه‌عمومی و خصوصی است.

فضای سبز شهری عمومی:

فضای سبز شهری که مالکیت آن متعلق به شهرداری بوده و شامل بوستانها، فضای سبز خیابانی و کمربند فضای سبز می‌باشد.

بوستان:

به فضای سبز شهری عمومی تجهیز شده‌ای اطلاق می‌گردد که دارای عملکرد اکولوژیکی اجتماعی بوده و امکان استفاده از آن برای عموم مردم میسر می‌باشد.

فضای سبز خیابانی:

فضای سبز شهری عمومی که به طور معمول حاشیه باریکی از حد فاصل مسیرهای پیاده‌رو و سواره‌رو را تشکیل می‌دهد و یا به صورت متمرکز در فضاهای نسبتاً کوچک میدان‌ها و یا در زمین‌های پیرامون بزرگراه‌ها و خیابان‌ها شکل گرفته است.

کمر بند فضای سبز:

فضای سبز عمومی که براساس ضوابط معین برای جلوگیری از رشد بی‌رویه شهر و کنترل گسترش آن ایجاد، و علاوه بر کارکرد اکولوژیکی اجتماعی براساس موقعیت مکانی و امکانات پیش‌بینی شده در آن، می‌تواند دارای کارکرد اجتماعی نیز باشد.

فضای سبز شهری نیمه عمومی:

فضای سبز شهری که کارکرد اکولوژیکی داشته اما دارای کارکرد تام اجتماعی نباشد. فضاهای سبز بیمارستان‌ها، پادگان‌ها، ادارات دولتی و غیردولتی، نهادهای حکومتی و ... در این دسته قرار می‌گیرند.

فضای سبز شهری خصوصی:

فضای سبز شهری که استفاده از آن در انحصار مالک آن قرار دارد.

کلانشهر:

کلانشهر به محدوده جغرافیایی با حدود مشخص، دارای بافت متراکمی از بناها، فضاها و دسترسی‌ها که به طور همگن و متوازن در کنار یکدیگر و در عرصه‌ای از طبیعت، استقرار فضایی یافته و بیش از یک میلیون نفر جمعیت در آن ساکن و به فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی، صنعتی، خدماتی و اداری مشغول بوده و یکی از مهم‌ترین کانون‌های تعاملات و مناسبات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و درمانی در محدوده نفوذ و جذب خود را تشکیل می‌دهد، اطلاق می‌شود.

مشاغل خاص:

مشاغل خاص مشاغلی است که استقرار و فعالیت آنها در ساختمان‌های با کاربری مسکونی از جهات امنیتی، بهداشتی و اجتماعی، موجبات محدودیت، ایجاد خطر و سلب آسایش ساکنان را فراهم می‌کند. مرجع تعیین مصادیق این گونه مشاغل در این قانون مشخص شده است.

مهندس ناظر:

مهندس ناظر شخصی حقیقی یا حقوقی است که طبق قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، دارای پروانه اشتغال به کار مهندسی از وزارت راه و شهرسازی است و در حدود صلاحیت خود، مسئولیت نظارت بر تمام یا قسمتی از عملیات ساختمانی شامل تخریب، گودبرداری، حفاظت آن و پی‌سازی، احداث، توسعه،

تعمیر اساسی و تقویت بنا، خاکبرداری، خاکریزی، تسطیح زمین و ساخت قطعات پیش ساخته در محل کارگاه ساختمانی، حفر چاهها و مجاری آب و فاضلاب و سایر تأسیسات زیربنایی و همچنین اصول و قواعد فنی حاکم بر هر یک از آنها را به منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی به عهده دارد.

مسئول آلودگی:

مسئول آلودگی، هر شخص حقیقی است که مدیریت، اداره یا تصدی منابع مولد آلودگی را خواه برای خود، خواه به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر، بر عهده داشته و یا شخصاً به طرق مختلف، عامل ایجاد آلودگی باشد.

عوارض:

وجوهی است که شهرداری از اشخاص حقیقی و حقوقی مطابق اختیارات قانونی برای مخارج مدیریت شهری وصول می‌کند و باید براساس مقررات هزینه شود.

بهای خدمات شهری:

وجوهی است که شهرداری در قبال ارائه برخی خدمات و متناسب با میزان استفاده از آن با تصویب شورای اسلامی شهر در چهارچوب ضوابطی که در قوانین و مقررات مربوطه پیش‌بینی می‌شود، وصول می‌کند.

ماده ۵- شورای اسلامی شهر به‌عنوان رکن تصمیم‌گیر و واضع مقررات شهری و ناظر بر اجرای مصوبات خود و سایر قوانین و مقررات لازم‌الاجراء در امور شهری عمل می‌کند. این شورا دارای شخصیت حقوقی واحد و مستقل از اعضاء می‌باشد.

ماده ۶- وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر به‌شرح زیر است:

۱- نظارت بر اجرای مصوبات خود و آن دسته از مقررات لازم‌الاجراء در امور شهری که کلیه دستگاهها، سازمانها، نهادها و سایر ارائه‌دهندگان خدمات شهری عهده‌دار آن می‌باشند.

۲- وضع مقررات خاص برای نظارت بر امور سینماها، فرهنگسراها و دیگر اماکن عمومی مشابه، به پیشنهاد شهرداری و اتخاذ تدابیر احتیاطی جهت جلوگیری از خطر آتش‌سوزی و مانند آن

۳- نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمانها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، دارایی‌ها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری؛ همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و مراجع قانونی ذی‌ربط و پیگیری لازم

- ۴- وضع مقررات و نظارت بر حفر مجاری و مسیرهای تأسیسات شهری
- ۵- بهبود و ارتقای شاخصهای فرهنگی و اجتماعی مصوب در شهر
- ۶- نظارت بر اجرای برنامه‌های توسعه‌ای شهر
- ۷- بررسی صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری و انتشار آن هر شش ماه یکبار برای اطلاع عموم از طریق شهرداری
- ۸- تصویب و اصلاح لوایح و طرحهای برقراری یا لغو و تغییر عوارض و بهای خدمات شهری، متناسب با وضع تولیدات و درآمدهای محلی و نظارت بر اجرای آنها
- در تعیین عوارض باید توان پرداخت شهروندان، معافیت‌ها و تخفیف‌ها مدنظر قرار گیرد و در تعیین نرخ بهای خدمات شهری، علاوه بر قیود مزبور، قیمت تمام‌شده هر واحد خدمت نیز باید ملحوظ شود.
- ۹- بررسی و تصویب پیشنهاد شهرداری در مورد انعقاد قرارداد طرحهای مرتبط با سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و یا مشارکت در آنها با استفاده از کلیه روشهای پیش‌بینی‌شده در ماده (۱۴۴) این قانون
- ۱۰- تصویب و انتشار بودجه، اصلاح و متمم بودجه و تفریغ بودجه سالانه شهرداری و شورای اسلامی شهر با رعایت آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها
- ۱۱- تصویب نامگذاری و تغییر نام میادین، خیابانها، کوچه و کوی و سایر معابر شهری و همچنین نامگذاری و تغییر نام اماکن عمومی شهرداری از قبیل آرامستانها، فرهنگسراها و غیره
- ۱۲- تصویب ضوابط و مقررات نشان‌ها و نمادهای شهر و تغییر و اصلاح آنها و همچنین ضوابط و شرایط نصب مجسمه یا تندیس
- ۱۳- تصویب نرخ کرایه وسایل نقلیه بار و مسافر درون‌شهری
- ۱۴- تصویب و انتشار اوراق مشارکت، انواع صکوک، اوراق استصناع و اوراق خزانه اسلامی و نظایر آنها
- ۱۵- تصویب معاملات عمده (در آیین‌نامه مالی معاملات شهرداری) و نظارت بر آنها و نظارت بر سایر معاملات، خرید، فروش، مقاطعه، اجاره و استیجاره که به نام شهر و شهرداری صورت می‌پذیرد و در صورت تشخیص و صلاح‌دید، تفویض اختیار تصویب و انجام معاملات تا میزان معینی به شهردار و نظارت بر انجام آنها
- ۱۶- موافقت با ایجاد، تغییر و انحلال سازمانها، مؤسسات و شرکتهای وابسته به شهرداری و تصویب اساسنامه آنها بنا به پیشنهاد شهرداری و در چهارچوب سیاست‌ها و ضوابط ابلاغی وزارت کشور

۱۷- ایجاد سازوکار و تمهید شرایط و امکانات لازم جهت پاسخگویی و تعامل مستمر و نظام‌مند شورا با شهروندان

۱۸- وضع مقررات و تعیین سازوکارهای مناسب برای مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی و آموزشی و تشویق و ترغیب آنها در خصوص گسترش مراکز تفریحی، ورزشی و فرهنگی و گردشگری

۱۹- تهیه و تأیید برنامه راهبردی توسعه شهر با مشارکت دستگاههای اجرایی ذی‌ربط و ارائه به مراجع ذی‌صلاح جهت تصویب و نیز تصویب برنامه راهبردی- عملیاتی شهرداری و نظارت بر اجرای آنها طبق مقررات مربوطه

۲۰- بررسی گزارش ارزیابی عملکرد برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت، بلندمدت شهرداری (با معنی استاندارد برنامه‌های مذکور)، شرکتها و سازمانهای وابسته و الزام انتشار آن توسط شهرداری به نحو مقتضی برای اطلاع عموم

۲۱- وضع مقررات لازم در مورد برگزاری نمایشگاهها در سطح شهر

۲۲- رسیدگی و نظارت بر رصد و سنجش وضعیت کیفیت زندگی و سبک زندگی در شهر

۲۳- بررسی و تأیید طرحهای توسعه شهری در حریم و محدوده شهر و تغییرات آن پس از ارائه توسط شهرداری و ارسال به مراجع ذی‌ربط جهت تصویب

۲۴- ظرفیت‌سازی جهت افزایش مشارکت سازمانهای مردم‌نهاد و حمایت و پشتیبانی از تشکیل انجمن‌ها و نهادهای اجتماعی، امدادی و ارشادی

۲۵- عضویت رئیس شورای اسلامی شهر مرکز شهرستان در شورای تأمین شهرستان

۲۶- وضع مقررات جهت تشویق و ترغیب شهروندان در توسعه و تقویت امور وقف و خیریه و مؤسسات عام‌المنفعه

۲۷- تأیید ساختار تشکیلاتی پیشنهادی شهرداری در چهارچوب آیین‌نامه اداری و استخدامی شهرداری‌ها موضوع ماده (۱۷) این قانون

۲۸- تأیید ذی‌حساب یا قائم‌مقام وی با معرفی شهردار

ماده ۷- هر گاه یک یا چند نفر از اعضای شورای اسلامی شهر تحقیق و تفحص در هر یک از امور شهر، در چهارچوب وظایف و اختیارات مدیریت شهری را لازم بدانند، می‌توانند درخواست کتبی خود را به شورا تقدیم و در صورت تصویب آن، تحقیق و تفحص صورت می‌گیرد، علاوه بر قرائت گزارش نهایی کمیسیون

تخصصی در صحن علنی شورا، عین گزارش برای رسیدگی به مراجع ذی ربط ارسال می‌شود. فرآیند اجراء، از جمله چگونگی رسیدگی به درخواست در کمیسیون تخصصی، انتخاب اعضای هیأت تحقیق و تفحص از بین اعضای شورا، تابع آیین‌نامه‌ای است که ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط شورای عالی استانها تهیه، تصویب و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۸- چنانچه عضو یا اعضای شورا در حدود وظایف مقرر در این قانون به عملکرد شهردار یا شهرداری ایراد یا اعتراضی داشته باشند، می‌توانند به شهردار تذکر دهند و یا طرح سؤال از شهردار را به رئیس شورا ارائه نمایند. تذکر در اولین جلسه علنی توسط رئیس شورا قرائت و برای رسیدگی به شهرداری ارسال می‌شود.

سؤال که باید کتبی و صریح باشد توسط رئیس شورا به کمیسیونی که جهت بررسی سؤالات تشکیل می‌شود، ارجاع می‌گردد. کمیسیون مزبور حداکثر ظرف مدت ده روز پس از وصول سؤال، جلسه‌ای برای رسیدگی آن با حضور شهردار و سؤال‌کننده تشکیل می‌دهد؛ چنانچه آنان از توضیحات شهردار قانع نشوند و در صورت درخواست مطرح شدن سؤال در جلسه شورا، کمیسیون آن را برای رئیس شورا ارسال می‌کند.

رئیس شورا سؤال را در دستور کار اولین جلسه عادی بعدی شورا قرار می‌دهد. شهردار موظف به حضور در جلسات بررسی سؤال و ارائه پاسخ می‌باشد مگر آنکه به صورت رسمی و با عذر موجه (به تشخیص شورا) تقاضای مهلت حداکثر برای ده روز دیگر داشته باشد. پس از توضیحات شهردار، در خصوص آن رأی‌گیری شده و در صورتی که پاسخ رد شود و یا شهردار از حضور در جلسه و ارائه پاسخ استنکاف ورزد، سؤال به ترتیب زیر قابلیت طرح به صورت استیضاح را دارد:

چنانچه رد پاسخ شهردار و یا عدم پاسخگویی وی به طرح سؤال اعضای شورا در یک دوره قانونی فعالیتش سه بار تکرار شود و یا ۱/۳ به علاوه یک نفر از اعضای شورا طرح استیضاح را به صورت مکتوب تهیه و به رئیس شورا ارائه نمایند، شهردار در معرض استیضاح قرار خواهد گرفت. در این صورت حداکثر ظرف مدت ده روز کاری از تاریخ دریافت طرح استیضاح و یا گذشت ده روز از تاریخ سومین جلسه طرح سؤال مردود، استیضاح شهردار در دستور کار جلسه عادی یا فوق‌العاده شورا قرار خواهد گرفت. شهردار موظف به حضور در جلسه و ارائه توضیحات و دفاعیات لازم است.

در صورتی که شورا با اکثریت دوسوم کل اعضاء رأی عدم اعتماد دهد، شهردار برکنار خواهد شد. در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد و برکناری شهردار تا انتخاب فرد جدید، که نباید بیش از سه ماه به طول انجامد، یکی از کارکنان رسمی شهرداری با انتخاب شورا به عنوان سرپرست، مسؤول اداره امور شهرداری خواهد بود.

آیین‌نامه اجرائی ترتیبات فرآیند طرح سؤال و استیضاح از جمله نحوه تشکیل کمیسیون بررسی سؤال، نحوه مدت صحبت موافقان و مخالفان استیضاح شهردار و نحوه رأی‌گیری، ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط شورای عالی استانها و وزارت کشور تهیه و جهت تصویب هیأت وزیران ارائه می‌شود.

ماده ۱۰- شرح و تفسیر مصوبات شورای اسلامی شهر بر عهده خود شورا است، مفاد این حکم مانع از تفسیری که دادرسان در مقام تمیز حق از قوانین می‌کنند، نیست.

ماده ۱۱- هرگونه لایحه پیشنهاد دولت و طرحهای پیشنهادی نمایندگان مجلس شورای اسلامی و اصلاحات آنها در مجلس، در حدودی که منجر به تقلیل درآمد یا افزایش هزینه شهرداری یا شرکتهای و سازمانهای وابسته شود، فقط با اعلام و تعیین نحوه جبران درآمد و جبران هزینه‌ها قابل طرح و بررسی خواهد بود.

ماده ۱۲- در هر دوره شورا، پس از رسمیت یافتن، شورا موظف است بلافاصله نسبت به انتخاب شهردار برای مدت چهار سال اقدام کند. عدم اتمام دوره چهار ساله شهردار سابق مانعی برای انتخاب شهردار جدید نخواهد بود. شهردار نمی‌تواند همزمان عضو هیچ‌یک از شوراهای اسلامی شهر و روستای کشور باشد. شرایط احراز تصدی سمت شهردار طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که وزارت کشور با همکاری شورای عالی استانها تهیه و جهت تصویب هیأت دولت ارائه می‌نماید.

ماده ۱۳- اعتبارات مورد نیاز شوراهای اسلامی شهر در بودجه سالانه شهرداری منظور و به تصویب شورای اسلامی شهر خواهد رسید. دستورالعمل مربوط به ضابطه و نحوه برآورد اعتبارات مزبور در بودجه شورای اسلامی شهر، توسط وزارت کشور تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۴- شهرداری، مؤسسه عمومی غیردولتی و رکن اجرائی مدیریت شهری است که دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و مسئولیت اجرای امور شهری و تأمین نیازهای عمومی و محلی شهروندان را در حوزه وظایف قانون، تحت نظارت شورای اسلامی شهر بر عهده دارد.

ماده ۱۵- در محلهایی که براساس قانون «تعاریف و ضوابط تقسیمات کشور مصوب ۱۵ / ۴ / ۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی» شهر شناخته شود، پس از تأمین حداقل امکانات و تجهیزات مورد نیاز، با تأیید وزارت کشور، شهرداری تأسیس می‌شود.

ماده ۱۶- شهرداری مجاز است به‌منظور انجام بخشی از امور تصدی‌گری یک یا چند شهرداری، شرکت یا مؤسسه وابسته ایجاد نماید. شرکت یا مؤسسه وابسته دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و مطابق با مفاد اساسنامه مصوب و قانون تجارت به‌صورت خودگردان اداره و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه آن متعلق به یک یا چند شهرداری منفرداً یا به‌صورت مشترک می‌باشند. اساسنامه شرکت وابسته در چهارچوب الزامات قانونی شرکتهای سهامی خاص و اساسنامه مؤسسه وابسته به شهرداری در چهارچوب الزامات

قانونی مؤسسات غیرتجاری با پیشنهاد شهرداری مطابق با دستورالعملی که توسط وزارت کشور و شورای عالی استانها تهیه خواهد شد به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۱۷- مقررات اداری و استخدامی شهرداری‌ها با رعایت سیاست‌های کلی نظام اداری مصوب ۱۴ / ۱ / ۱۳۸۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام در قالب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت کشور با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و شورای عالی استانها ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. بار مالی ناشی از اجرای آیین‌نامه موضوع این ماده از محل درآمدهای قانونی شهرداری‌ها تأمین می‌شود. ماده (۱۲) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳ / ۶ / ۱۳۷۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن، آیین‌نامه استخدامی شهرداری تهران مصوب ۱۲ / ۸ / ۱۳۵۸ شورای انقلاب و اصلاحیه‌های بعدی آن و لایحه شمول قانون استخدامی کشوری درباره کارکنان شهرداری‌های سراسر کشور (غیر از شهرداری پایتخت) مصوب ۱۹ / ۷ / ۱۳۵۸ شورای انقلاب از تاریخ تصویب آیین‌نامه موضوع این ماده لغو می‌گردد.

ماده ۱۸- وزارت کشور می‌تواند به منظور پرداخت حقوق بازنشستگی، وظیفه و از کارافتادگی کارکنان شهرداری‌ها، صندوقی تحت عنوان صندوق بازنشستگی شهرداری‌ها تأسیس نماید. نحوه تشکیل این صندوق، میزان کسور بازنشستگی و نحوه بهره‌برداری از آن و نحوه انتقال سوابق بازنشستگی کارکنان موجود شهرداری‌ها طبق آیین‌نامه‌ای است که با پیشنهاد وزارت کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. تمامی کارکنان شهرداری‌ها تا زمان تشکیل صندوق بازنشستگی شهرداری‌ها حسب مورد مشمول صندوق بازنشستگی تأمین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان بازنشستگی و وظیفه مستخدمین ثابت شهرداری تهران خواهند بود.

ماده ۱۹- نظام فنی و اجرائی شهرداری‌ها شامل مجموع اصول، روشها، مقررات و ضوابط فنی، حقوقی و مالی حاکم بر تهیه، اجراء و ارزشیابی طرحها و پروژه‌های عمرانی شهرداری‌ها و چگونگی انتخاب و به‌کارگیری عوامل دست‌اندرکار مربوط به آن و نیز تبیین مشخصات عوامل یاد شده و نحوه ارتباط بین آنها، توسط وزارت کشور با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۱- حکم انتصاب شهرداران دارای دویست هزار نفر جمعیت و بالاتر و مراکز استانها پس از برگزاری انتخابات و تأیید آن توسط مراجع قانونی ذی‌ربط، توسط وزیر کشور و در سایر شهرها پس از انتخاب شورای اسلامی شهر و تأیید آن توسط مراجع قانونی ذی‌ربط، توسط استاندار صادر می‌شود. در صورتی که شهردار مستخدم یکی از دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن باشد، دستگاه ذی‌ربط ملزم به موافقت با درخواست مأموریت وی در طول مدت تصدی سمت شهردار، می‌باشد.

ماده ۲۲- دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می‌یابد:

الف- برکناری براساس ماده (۸) این قانون

ب- استعفای کتبی پس از موافقت اکثریت مطلق اعضای شورا

پ- عزل شهردار مطابق با حکم قطعی مراجع قضائی ذیصلاح

ت- فوت

ث- فقدان هر یک از شرایط احراز تصدی سمت شهردار (موضوع آیین‌نامه ماده ۱۲ این قانون) در طول مدت خدمت، با اعلام رسمی مرجع صدور حکم یا هر یک از اعضای شورا و تأیید رئیس شورا با تصویب حداکثر مطلق اعضای شورا

در صورت خاتمه خدمت شهردار یکی از کارکنان شهرداری‌ها که دارای شرایط احراز تصدی سمت سرپرست شهرداری می‌باشد (موضوع آیین‌نامه ماده ۱۲ این قانون) حداکثر ظرف مدت یک هفته با تصویب شورا و حکم مرجع ذیصلاح به عنوان سرپرست شهرداری تعیین می‌شود. در صورت عدم تشکیل شورا و یا انحلال آن، تعیین سرپرست شهرداری به عهده استاندار خواهد بود. مدت سرپرستی در شهرداری شهرهای دارای دویست هزار نفر جمعیت و بالاتر حداقل دو ماه و حداکثر شش ماه به شرط آن که ظرف مدت مذکور انتخابات سراسری برگزار نگردد و برای سایر شهرداری‌ها حداکثر سه ماه می‌باشد.

ماده ۲۳- توهین به شهردار و کارکنان شهرداری در حین انجام وظیفه یا به سبب آن، در حکم توهین به کارکنان دولت بوده و مرتکب، به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵ / ۳ / ۲ مجلس شورای اسلامی و اصلاحیه‌های بعدی آن محکوم خواهد شد.

فصل دوم- پشتیبانی و نظارت

ماده ۲۴- به منظور هدایت، حمایت، نظارت دولت و هماهنگی در امور شهرداری‌ها و اجرای تکالیف و وظایفی که در این امر به موجب این قانون و سایر قوانین و مقررات مربوطه به عهده وزارت کشور محول شده، وزارت کشور موظف است از طریق سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اقدامات لازم را معمول نماید. اساسنامه اصلاحی سازمان مذکور، متناسب با وظایف واگذار شده به مدیریت شهری ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۵- شهرداری‌های کشور می‌توانند به منظور هماهنگی، انتقال تجارب و همکاری‌های بینابینی و برقراری ارتباط بین شهرداری‌های کشور و شهرداری‌های جهان و تشکلهای منطقه‌ای و بین‌المللی آنها و نیز

پشتیبانی‌های فنی، مطالعاتی و حقوقی مشترک و تهیه و تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه‌ها و قوانین مورد نیاز شهرداری‌ها یافتن راه‌حل‌های مناسب جهت تسهیل در پیشبرد برنامه‌های شهرداری‌ها و ارائه به شورای عالی استانها و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، مجمع نظام امور شهرداری‌ها را در سطوح استانی، منطقه‌ای و ملی تشکیل دهند. وظایف، اختیارات، ساختار تشکیلاتی و نحوه تأمین منابع مالی این مجامع از محل بودجه شهرداری‌های کشور و سایر ضوابط و مقررات تشکیل آنها به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط شورای عالی استانها تهیه و از طریق وزارت کشور جهت تصویب هیأت وزیران ارائه خواهد شد.

ماده ۲۶- امور انتظامی مرتبط با وظایف ذیل توسط کارکنان شهرداری که از ضابطین قوه قضائیه محسوب می‌شوند، انجام می‌شود:

- ۱- جلوگیری از جرائم و تخلفات مصرح در این قانون از قبیل تخلفات ساختمانی و سدمعابر عمومی
- ۲- ابلاغ اوراق، اجرای احکام و تصمیمات مراجع قضائی و یا سایر مراجع قانونی مرتبط با مسؤولیت‌های قانونی شهرداری
- ۳- پلمب آن دسته از فعالیت‌ها و اماکن و تأسیسات واقع در محدوده و حریم شهر که انجام آنها مستلزم اخذ مجوز از شهرداری می‌باشد.
- ۴- توقیف و انتقال خودروهایی که مانع از انجام وظایف قانونی شهرداری شده و توقیف وسائط نقلیه عمومی بار و مسافر که تردد آنها الزاماً باید با مجوز شهرداری انجام شود.
- ماده ۲۷-** کلیه وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در امور راهنمایی و رانندگی در محدوده و حریم شهرها از آن نیرو منتزع و به شهرداری منتقل می‌گردد.
- مقررات حمل سلاح و مهمات، لباس و انتصاب، ارتقاء و آموزش کارکنان شاغل در امور راهنمایی و رانندگی براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت کشور با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و ابلاغ خواهد شد.
- ماده ۲۸-** رفع هرگونه اختلاف بین مؤدی و شهرداری در مورد عوارض و بهای خدمات ارائه‌شده توسط شهرداری و سازمان‌های وابسته به آن به کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت کشور و دادگستری و شورای اسلامی شهر ارجاع می‌شود و تصمیم کمیسیون مزبور قطعی است. بدیهیایی که طبق تصمیم این کمیسیون تشخیص داده شود، طبق مقررات اسناد لازم‌الاجراء به‌وسیله اداره ثبت قابل وصول می‌باشد. اجرای ثبت مکلف است بر طبق تصمیم کمیسیون مزبور به صدور اجرائیه و وصول طلب شهرداری مبادرت نماید. در نقاطی که سازمان قضائی نباشد رئیس دادگستری شهرستان یک نفر را به نمایندگی دادگستری تعیین می‌

نماید و در غیاب شورای اسلامی شهر، انتخاب نماینده شورا از طرف شورای اسلامی شهرستان به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۹- به منظور تطبیق مصوبات شورا با قوانین موضوعه کشور و انطباق با حدود وظایف و اختیارات شورا، هیأت تطبیق شهرستان با ترکیب زیر تشکیل می شود:

۱- فرماندار یا معاون ذی ربط در غیاب وی به عنوان رئیس

۲- شهردار یکی از شهرهای شهرستان با بیشترین سابقه در سمت شهردار

۳- یک نفر کارشناس حقوقی دارای حداقل ده سال سابقه کار مرتبط با انتخاب استاندار

۴- یک نفر کارشناس رسمی دادگستری در رشته برنامه ریزی شهری با انتخاب استاندار

۵- یک نفر کارشناس رسمی دادگستری در رشته حسابداری و حسابرسی با انتخاب استاندار

نماینده شهرداری و شورای شهری که مصوبات آن شهر در هیأت مطرح است؛ به همراه نماینده دستگاه اجرائی ذی ربط براساس تشخیص فرماندار می توانند بدون حق رأی در جلسه حضور یابند. دبیرخانه هیأت در فرمانداری مستقر و شیوه اداره آن براساس آیین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد شورای عالی استانها توسط وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۳۰- شورا موظف است مصوبات شورا را ظرف مدت یک هفته از تاریخ تصویب به هیأت تطبیق شهرستان، موضوع ماده (۶۲) این قانون ارسال نماید، مصوبات شورا در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ثبت در دبیرخانه هیأت مذکور مورد ایراد قرار نگیرد، لازم الاجراست. در غیر این صورت آن هیأت می تواند با ذکر مورد به تمام یا قسمتهایی از مصوبه شورا ایراد وارد نموده و موضوع را به اطلاع شورا رسانده و درخواست اصلاح نماید. شورا موظف است ظرف مدت دو هفته از تاریخ وصول نظر هیأت یادشده، تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اصلاحات لازم را اعمال نماید. در صورتی که شورا بر مصوبه خود اصرار نماید، موضوع توسط شورا برای تصمیم گیری نهائی به هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان موضوع بند (۲) ماده (۷۹) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و اصلاحات و الحاقات بعدی آن ارجاع می شود.

ماده ۳۱- به منظور انجام وظایف امور حسابرسی مالی، مالیاتی و حسابرسی عملکرد شهرداریها، سازمانها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و شوراها و انطباق عملکرد آنها با مصوبات شورا و سایر قوانین و مقررات مورد عمل، سازمان حسابرسی شهرداریها دارای شخصیت حقوقی مستقل زیر نظر شورای عالی استانها با وظایف و اختیارات زیر تشکیل می شود:

۱- انجام وظایف امور حسابرسی مالی، مالیاتی و عملکرد شهرداری‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و شوراها

۲- ارائه خدمات و مشاوره مالی و مالیاتی به شهرداری‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و شوراها در صورت درخواست آنها

۳- انجام حسابرسی مالی و عملکرد ویژه و خدمات مالی موردی ارجاعی توسط مراجع قانونی ذی‌ربط

۴- تدوین اصول، استانداردها و ضوابط حسابداری و حسابرسی مالی و عملکرد در سطح شهرداری‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و شوراها

۵- تدوین موازین اخلاقی و رفتار حرفه‌ای حسابرسان براساس اصول و موازین اسلامی و حرفه‌ای

۶- انجام تحقیقات و مطالعات لازم به‌منظور کسب آخرین اطلاعات در زمینه حسابداری و حسابرسی و سایر رشته‌های مربوط و نشر و اشاعه نتیجه حاصل، به‌منظور افزایش مستمر سطح دانش تخصصی حسابداری و حسابرسی در شهرداری‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و اجرای برنامه‌های مداوم آموزشی به‌منظور ارتقاء سطح دانش شاغلین در این سازمان و همکاری آموزشی و پژوهشی با سازمان‌های دولتی، دانشگاهها، مراکز علمی، آموزشی و پژوهشی

ماده ۳۲- ترکیب مجمع عمومی سازمان حسابرسی شهرداری‌ها به‌شرح زیر است:

۱- رئیس شورای عالی استانها به‌عنوان رئیس

۲- نماینده وزیر کشور به‌عنوان عضو

۳- شهردار تهران به‌عنوان عضو

۴- رئیس سازمان حسابرسی

۵- رئیس مجمع نظام امور شهرداری‌ها (موضوع ماده (۲۵) این قانون)

اساسنامه سازمان حسابرسی شهرداری‌ها حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط شورای عالی استانها و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. هزینه‌های مترتب سازمان حسابرسی شهرداری‌ها از محل وجوه دریافتی از شهرداری‌ها برای ارائه خدمات حسابرسی و مالی تأمین می‌شود.

سازمان حسابرسی شهرداری‌ها موظف است به مسؤولیت خود و تحت نظارت مستقیم براساس دستورالعملی که به‌تصویب مجمع عمومی می‌رسد، از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی عضو جامعه

حسابداران رسمی، به منظور حسابرسی شهرداری‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های وابسته و شوراهای استفاده نماید.

ماده ۳۳- سازمان حسابرسی شهرداری‌ها، گزارشات حسابرسی شده را به شورای ذی ربط و وزارت کشور ارائه خواهد نمود. شورا و وزارت کشور با توجه به نتایج حاصل از گزارش حسابرس اقدامات لازم را براساس قوانین و مقررات ذی ربط انجام خواهند داد.

ماده ۳۴- کلیه دریافت‌های شهرداری، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آن به حساب‌هایی که با تأیید شورای اسلامی شهر در بانک‌ها افتتاح می‌شود، واریز و طبق قوانین و مقررات مربوطه هزینه خواهد شد.

ماده ۳۵- کلیه پرداخت‌های شهرداری با اسناد مثبت و با رعایت مقررات مالی و معاملاتی و دستورالعمل‌ها و استانداردهای حسابداری و گزارشگری مالی شهرداری به عمل می‌آید؛ که این اسناد باید به امضای شهردار و ذی حساب یا قائم مقام آنان برسد.

ماده ۳۶- ذی حساب شهرداری از میان کارکنان شهرداری که واجد صلاحیت‌های لازم باشد، با معرفی شهردار و تأیید شورا انتخاب و به موجب حکم شهردار منصوب و وظایف زیر را برعهده دارد:

۱- نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگاهداری و تنظیم حساب‌ها بر طبق قانون و ضوابط و مقررات مربوط

۲- نظارت بر حفظ اسناد و دفاتر مالی

۳- نگاهداری و تحویل وجوه و نقدینگی و سپرده‌ها و اوراق بهادار

۴- نگاهداری حساب اموال شهرداری و مؤسسات، شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته و نظارت بر اموال مذکور

قائم مقام ذی حساب شهرداری در مناطق و سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به شهرداری از میان کارکنان واجد صلاحیت بنا به پیشنهاد ذی حساب و موافقت شهردار انتخاب و پس از تأیید شورا و به موجب حکم شهردار انجام وظیفه می‌نماید.

شرایط احراز انتصاب به سمت ذی حساب و قائم مقام وی براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت کشور با همکاری شورای عالی استان‌ها تهیه و ابلاغ خواهد شد.

فصل سوم- شهرسازی، معماری، عمران و زیرساخت‌ها

ماده ۳۷- وظایف شهرداری در حوزه شهرسازی، معماری، عمران و زیرساخت‌ها عبارت است از:

۱- تهیه طرح‌های توسعه شهری از قبیل: طرح‌های جامع، هادی، تفصیلی، موضوعی و موضعی شهر و ارائه پیشنهاد تغییر، اصلاح و بازنگری آنها با تکیه بر اصول شهرسازی و معماری اسلامی- ایرانی بر طبق ضوابط و مقررات ابلاغی شورای عالی شهرسازی و معماری ایران به مراجع قانونی ذی ربط

- ۲- برنامه‌ریزی، هدایت، هماهنگی، نظارت و کنترل در امور شهرسازی و معماری به منظور تحقق اهداف و برنامه‌های توسعه شهری مصوب در طرحهای جامع و تفصیلی
- ۳- صدور پروانه ساختمانی، صدور گواهی عدم خلاف و گواهی پایان کار ساختمان و برخورد با تخلفات مربوط به ساخت و ساز
- ۴- کنترل کیفیت و نظارت بر ساخت ابنیه به طور مستقیم و یا از طریق واگذاری به شرکتها و سازمانهای ذیصلاح
- ۵- جلوگیری از ساخت و سازهای غیرمجاز در اراضی و املاک محصور و غیرمحصور و اجرای آرای صادره از سوی کمیسیونهای رسیدگی به تخلفات ساختمانی و مراجع صلاحیتدار
- ۶- هویت‌بخشی و ارتقای سیما و منظر شهری از طریق ارائه طرحهای هماهنگ برای ساختمانها و بناهای عمومی و خصوصی، تهیه برنامه جامع مبلمان شهری و مدیریت اجرای آن
- ۷- ساماندهی، بهسازی و احیای اماکن، معابر، میادین و یادمانهای تاریخی و فرهنگی
- ۸- پشتیبانی و تسهیل‌گری در حفظ و احیای آثار ارزشمند تاریخی- فرهنگی و میراث معنوی و طبیعی شهر
- ۹- احیاء، نوسازی و بهسازی بافتهای فرسوده و ناکارآمد شهری
- ۱۰- ساخت و عرضه مسکن استیجاری برای گروههای کم‌درآمد
- ۱۱- حفظ و مرمت ابنیه و آثار ارزشمند فرهنگی، هنری و باستانی شهر با رعایت ضوابط مربوط به آثار ثبت‌شده ملی و بین‌المللی
- ۱۲- ساخت، توسعه و مناسب‌سازی فضاهای عمومی، زیرساختها و خدمات شهری برای معلولان، افراد کم‌توان، سالمندان، کودکان و بانوان
- ۱۳- اتخاذ تدابیر لازم جهت استفاده از فناوری‌های نوین به ویژه پارکینگ مکانیزه در تأمین فضای پارک مورد نیاز ساختمانهای خصوصی و عمومی
- ۱۴- ساماندهی امور حاشیه‌نشینی و سکونتگاههای غیررسمی با استفاده از کمک دستگاههای دولتی و غیردولتی و سازمانهای مردم‌نهاد
- ۱۵- مدیریت احداث، توسعه، نگهداری و بهسازی معابر عمومی
- ۱۶- احداث، توسعه و نگهداری اماکن عمومی مقرر در این قانون از قبیل فضاهای ورزش همگانی، فرهنگ‌سراها، نگارخانه‌ها و خانه‌های سلامت و مانند آنها

۱۷- برنامه‌ریزی و مدیریت احداث، توسعه و نگهداری خدمات عمومی و فضاهای شهری زیرسطحی از قبیل مراکز فرهنگی، اجتماعی، درمانی، بهداشتی، ورزشی، تفریحی، امداد رسانی، اسکان اضطراری، پارکینگ عمومی، تونل حمل و نقل و شبکه ارتباطی جهت تقویت حیات شهری با رعایت حقوق مالکانه

۱۸- مدیریت بر احداث و نگهداری شبکه تأسیسات در قالب تونل تأسیسات شهری از قبیل خطوط انتقال برق، آب، گاز، فرآورده‌های نفتی و مجاری فاضلاب

۱۹- ساخت و تجهیز مدارس از سطح پیش‌دبستانی تا دبیرستان

ماده ۳۸- محدوده و حریم شهر در طرحهای توسعه شهری تعیین می‌شوند. شهرداری‌های شهرهای مراکز استان یا دارای جمعیت بیش از دویست هزار نفر مکلفند در اجرای طرحهای توسعه شهری با تکیه بر اصول شهرسازی و معماری اسلامی- ایرانی نسبت به تهیه نقشه و طرحهای مذکور اقدام و پیشنهادهای مربوط به تغییر در نقشه و اصلاحات لازم را با انتخاب مشاور از طریق فراخوان عمومی، اعمال و پس از تصویب مراجع صلاحیتدار اجراء نمایند. هرگاه بررسی مغایرت‌های غیراساسی در طرحها توسعه شهری در شهر، مورد نیاز باشد، موارد در کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن مطرح و تصمیم‌گیری می‌شود. مغایرت‌های اساسی نیز پس از تأیید کمیسیون مزبور به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران می‌رسد.

ماده ۳۹- شهرداری‌ها مکلفند نسبت به ساماندهی، احیاء، بازسازی و مرمت ابنیه و بافت‌های ارزشمند تاریخی، پهنه‌های طبیعی و بافت‌های فرسوده شهری، اقدام نمایند. از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، اختیارات و اعتبارات اجرائی وزارت راه و شهرسازی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری، در چهارچوب سیاست‌های دستگاه‌های ذی‌ربط به شهرداری‌ها واگذار می‌شود.

ماده ۴۰- شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه، مجاز به صدور پروانه در اراضی فاقد آماده‌سازی نیستند.

ماده ۴۱- ملاک صدور هر حکم و مجوزی درباره اراضی و املاک اشخاص، طرح تفصیلی است؛ که براساس طرح جامع مصوب تهیه می‌شود. هرگونه تغییر در طرح تفصیلی مصوب، ضمن لزوم حفظ اساس طرح جامع باید مستند به گزارش توجیهی تهیه‌کننده طرح مبنی بر بروز اشتباه در طرح موجود و نیاز به رفع اشتباه یا ضرورت تأمین یک زیرساخت یا کاربری عمومی که قبلاً قابل پیش‌بینی نبوده است، باشد و علاوه بر آن، امکان تملک و تأمین هزینه آن فراهم باشد. هرگونه تخطی از ضوابط طرح تفصیلی یا تعطیل و توقف آن تخلف تلقی و متخلف علاوه بر مجازات اداری به حکم محاکم قضائی ملزم به تأدیه خسارت ناشی از عمل خود به اشخاص خواهد بود.

ماده ۴۲- به منظور پیشگیری از عوارض سوءبهداشتی، ایمنی و امنیتی، از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، شروع فعالیت‌ها و ارائه خدمات اعم از عمومی، خصوصی، اداری، تجاری و غیرتجاری غیرانتفاعی صرفاً مجاز به استقرار در واحدها یا مجتمع‌های مستقل از پلاکهای مسکونی هستند. صاحبان فعالیت‌ها و خدمات مشمول این ماده برای انتقال به کاربری‌های مناسب، که در طرحهای توسعه شهری تعیین شده یا می‌شود، دو سال فرصت دارند. اتحادیه‌ها و تشکلهای صنفی و دیگر مراکز ذی‌ربط باید موضوع استقرار فعالیت‌ها و خدمات را به هنگام صدور یا تمدید پروانه اشتغال از شهرداری شهر مربوطه استعلام کنند.

ماده ۴۳- هرگونه اقدام درخصوص تفکیک اراضی و املاک و عملیات ساختمانی در محدوده و حریم شهر از سوی مالکین اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی منوط به دریافت پروانه از شهرداری است. شهرداری بدون داشتن طرح توسعه شهری مصوب، مجاز به صدور پروانه نیست.

ماده ۴۴- شهرداری مکلف است در محدوده و حریم شهر ضمن تهیه گزارش مکتوب و مصور از تخلف ساختمانی و تنظیم صورت مجلس با اخطار کتبی به مالک یا ذی‌نفع، از شروع و تداوم تخلفات ساختمانی جلوگیری نماید. عناوین، مصادیق و مجازات مرتکبین تخلفات ساختمانی مطابق موارد مندرج در جدول ذیل این ماده، توسط شهرداری اعمال می‌شود. مالک یا ذی‌نفع باید حداکثر ظرف مدت تعیین‌شده توسط شهرداری که بیشتر از دو ماه نخواهد بود، نسبت به رفع تخلف ساختمانی اقدام نماید. در صورت عدم اقدام مالک یا ذی‌نفع در مهلت مقرر، شهرداری بلافاصله رأساً نسبت به رفع خلاف، مطابق جدول زیر اقدام و هزینه‌های آن را به اضافه بیست درصد (۲۰٪) کل مبلغ هزینه‌های مترتبه، از مالک یا ذی‌نفع أخذ نموده و سایر تخلفات ساختمانی را به کمیسیون رسیدگی به تخلفات ساختمانی اعلام می‌کند. دادستان موظف است به محض درخواست شهرداری، نسبت به صدور حکم ورود به ملک محصور اقدام نماید. در اجرای این ماده، شهرداری مجاز به پلمب محل عملیات ساختمانی غیرمجاز است.

عناوین تخلف ساختمانی	مصادیق تخلفات	...
فاقد پروانه	۱- هرگونه عملیات ساختمانی فاقد پروانه	قلع و تخریب
مغایر با مفاد پروانه	۲- عدم رعایت تراکم ساختمانی مجاز مغایر با پروانه و ضوابط طرح توسعه شهری مصوب	قلع، تخریب و اعاده به وضعیت مجاز
	۳- عدم رعایت سطح اشغال مجاز مغایر با پروانه و ضوابط طرح توسعه شهری مصوب	قلع، تخریب و اعاده به وضعیت مجاز
	۴- تجاوز به حد معابر و حریم تأسیسات شهری	قلع، تخریب و اعاده به وضعیت مجاز
	۵- عدم رعایت تراز کف مجاز	اعاده به وضعیت مجاز

ماده ۴۵- سایر تخلفات ساختمانی، به جز مصادیق مندرج در ماده (۴۴)، در «کمیسیون رسیدگی به تخلفات ساختمانی» مرکب از نماینده وزارت کشور، یکی از اعضای شورای اسلامی شهر به انتخاب شورای اسلامی شهر و یکی از قضات به انتخاب قوه قضائیه، رسیدگی می‌شود. کمیسیون پس از وصول پرونده، ده روز به ذی‌نفع جهت ارائه توضیحات کتبی و لایحه دفاعیه مهلت می‌دهد.

پس از انقضای مدت مذکور کمیسیون مکلف است با حضور نماینده شهرداری که بدون حق رأی برای ادای توضیح شرکت می‌کند، به موضوع رسیدگی و ظرف مدت یک‌ماه رأی صادر نماید. مالک یا ذی‌نفع یا نماینده قانونی او در صورت تقاضا می‌تواند در کمیسیون شرکت کند. آرای این کمیسیون متناسب با نوع تخلفات به شرح جدول زیر تعیین می‌گردد:

ردیف	مصادیق تخلفات	...
۱	عدم رعایت اصول فنی سازه‌ای و استحکام بنا	تطبیق با ضوابط مقررات ملی ساختمان/قلع مستحذات
۲	عدم رعایت اصول ایمنی و مقابله با حریق	اقدام مطابق با پروانه ساختمانی و نقشه‌های مصوب شهرداری
۳	احداث هرگونه بنا در حیاط، حیاط خلوت یا پشت‌بام	قلع بنا/اقدام مطابق پروانه
۴	تجاوز به حد فضاهاى مشاع	بنا به تشخیص کمیسیون: قلع بنا یا رفع تعرض
۵	عدم رعایت ابعاد مجاری تأسیسات	بنا به تشخیص کمیسیون: رفع تعرض یا تطبیق با مفاد پروانه
۶	عدم رعایت ضوابط عایق‌بندی مربوط به بهینه‌سازی مصرف انرژی و تنظیم صدا	بنا به تشخیص کمیسیون: رفع تعرض/تطبیق با مقررات ملی ساختمان
۷	افزایش ارتفاع واحد تجاری بیش از حد مجاز	تعطیلی فعالیت و کاهش ارتفاع به حد مجاز با مصالح اساسی
۸	احداث بالکن و نیم‌طبقه در واحد تجاری	تعطیلی فعالیت و قلع بنای زائد بالکن و نیم‌طبقه
۹	افزایش ارتفاع پیلوت	بنا به تشخیص کمیسیون با اولویت کاهش ارتفاع به حد مجاز با مصالح اساسی
۱۰	عدم رعایت حداقل ارتفاع پیش‌آمدگی از سمت معبر	تخریب و اعاده به وضعیت مجاز
۱۱	عدم رعایت ضوابط ابعاد پارکینگ منجر به کسر پارکینگ	بنا به تشخیص کمیسیون: تطبیق با ضوابط، قلع مستحذات و در صورت عدم امکان تأمین پارکینگ، رفع تعرض با أخذ جریمه به‌ازای هر واحد کسر پارکینگ هشت برابر قیمت روز هر متر مربع ساختمان متناسب با نوع کاربرد که ارزش

		آن توسط کارشناس رسمی دادگستری تعیین می‌شود.
۱۲	عدم رعایت ضوابط مسیر دسترسی پارکینگ	بنا به تشخیص کمیسیون: تطبیق با ضوابط یا رفع تعرض
۱۳	تقسیم غیرمجاز یک واحد به بیش از یک واحد	بنا به تشخیص کمیسیون با الزام به تأمین پارکینگ
۱۴	عدم رعایت ضوابط مصوب نماسازی	تطبیق با مفاد پروانه یا ضوابط و مقررات مصوب
۱۵	عدم رعایت الزامات ساختمانی جهت استفاده معلولین، سالمندان و ناتوانان جسمی- حرکتی برای ساختمان‌هایی که مطابق مقررات ملی ساختمان الزام‌آور است	تطبیق با ضوابط و مقررات ملی ساختمان
۱۶	احداث اضافه بنا مغایر با مفاد پروانه اما در سقف مجاز تراکم ساختمانی طرح توسعه شهری مصوب مشروط به رعایت ضوابط فنی و گواهی استحکام بنا	أخذ جریمه به میزان یک و نیم برابر قیمت روز هر متر مربع ساختمان متناسب با نوع کاربرد که ارزش آن توسط کارشناس رسمی دادگستری تعیین می‌شود.
۱۷	سایر موارد جزئی تخلفات ساختمانی	بنا به تشخیص کمیسیون

ماده ۴۶- شهرداری یا مالک یا ذی‌نفع، ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ رأی می‌تواند نسبت به رأی صادره اعتراض نماید. در صورت عدم اعتراض به رأی کمیسیون در مهلت مقرر، رأی صادره قطعی و لازم‌الاجراست. مرجع رسیدگی به این اعتراض، «کمیسیون تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات ساختمانی» خواهد بود که ترکیب اعضای آن غیر از افرادی هستند که در صدور رأی قبلی شرکت داشته‌اند. این کمیسیون مکلف است ظرف مدت یک‌ماه نسبت به صدور رأی اقدام نموده و رأی آن، قطعی است. در صورتی که مالک یا ذی‌نفع بعد از ابلاغ موضوع تخلفات ساختمانی مندرج در ماده (۴۴) توسط شهرداری، مجدداً به تخلف ادامه دهد، عمل وی جرم محسوب می‌شود. مرتکبین، توسط شهرداری به مراجع قضائی معرفی‌شده و مرجع قضائی ضمن الزام بر رفع اثر از تخلفات، مرتکبین را به مجازات سه تا شش ماه حبس محکوم می‌نماید.

ماده ۴۷- صدور پروانه مغایر با اصول و ضوابط طرحهای توسعه شهری مصوب، توسط شهرداری جرم است. مرجع قضائی رسیدگی‌کننده مکلف است بنا به شکایت وزارت راه و شهرسازی، سازمان بازرسی کل کشور، استانداری و یا سایر ذی‌نفعان، در اسرع وقت و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و مرتکبین را به شش‌ماه تا سه سال حبس، توقف عملیات ساختمانی، قلع بنا یا رفع آثار تخلف و اعاده به وضعیت مجاز محکوم نماید. جبران خسارت ناشی از توقف عملیات ساختمانی و قلع و تخریب، به عهده مرتکبین جرم

خواهد بود. در مورد این جرم که از جمله حقوق عمومی محسوب می‌شود، دادگاه مجاز نیست حبس را به جزای نقدی تبدیل کند.

ماده ۴۸- مهندسان ناظر ساختمان مکلفند نسبت به عملیات ساختمانی که با مسئولیت آنها احداث می‌شود از لحاظ انطباق با مشخصات مندرج در پروانه و نقشه‌ها و محاسبات فنی ضمیمه به‌طور مستمر نظارت کرده و در صورت وقوع تخلف، مراتب را فوراً و به‌صورت رسمی به شهرداری اعلام نمایند. هرگاه مهندس ناظر، تخلف را گزارش ننماید یا برخلاف واقع گواهی کند یا تخلف را به‌موقع به شهرداری اعلام نکند، شهرداری مکلف است مراتب را به سازمان نظام مهندسی و کنترل ساختمان استان جهت رسیدگی در شورای انتظامی سازمان مذکور، منعکس کند. شورای انتظامی مذکور موظف است مهندس ناظر را در صورت ثبوت تقصیر، حسب مورد با توجه به اهمیت موضوع به شش ماه تا سه سال محرومیت از کار و در صورتی که مجدداً مرتکب تخلف منجر به صدور رأی تخریب بنا شود، به محرومیت دائم از عضویت نظام مهندسی ساختمان و ابطال پروانه اشتغال محکوم نماید.

ماده ۴۹- علاوه بر مهندسان ناظر، مأموران شهرداری نیز مکلفند عملیات ساختمانی را از لحاظ انطباق با مشخصات مندرج در پروانه‌ها و نقشه‌ها و محاسبات فنی ضمیمه آن، به‌طور مستمر کنترل نموده و در صورت وقوع تخلف، نسبت به ادامه آن ممانعت به‌عمل آورده و مراتب را جهت اقدامات قانونی به‌صورت مکتوب به مقام مافوق گزارش نمایند. چنانچه مأموران مذکور از انجام تکالیف نظارتی کوتاهی کنند و مراجع صدور پروانه در صدور گواهی عدم خلاف و پایان ساختمان برخلاف واقع اقدام نمایند، به‌عنوان متخلف محسوب شده و مطابق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۷/ ۹/ ۱۳۷۲ محکوم می‌شوند.

ماده ۵۰- تخلفات ساختمانی قبل از لازم‌الاجراء شدن این قانون، مطابق با مقررات ماده (۱۰۰) قانون شهرداری و تبصره‌های ذیل آن (مصوب سال ۱۳۳۴ و الحاقات و اصلاحات بعدی)، مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

ماده ۵۱- به منظور فراهم کردن امکان اجرای این فصل از قانون، وزارت کشور مکلف است با همکاری شورای عالی استانها، ظرف مدت شش‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، آیین‌نامه‌های مورد نیاز از جمله تعیین فرآیند جلوگیری و رسیدگی به تخلفات، ضوابط مربوط به کمیسیون‌ها، نحوه تشکیل، اداره جلسات آن، حق‌الزحمه اعضاء، ارتباط متقابل با شهرداری و مالک یا ذی‌نفع و وحدت رویه را تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۵۲- آیین‌نامه ارزش معاملاتی ساختمانی که توسط شهرداری تهیه و به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد در مورد اخذ جریمه‌ها ملاک عمل است. آیین‌نامه مذکور می‌تواند هر ساله مورد تجدیدنظر قرار گیرد.

ماده ۵۳- تعیین تکلیف تخلفات ساختمانی و تعیین جرائم، نافی پرداخت عوارض و مطالبات قانونی در هر مرحله از رسیدگی کمیسیون‌ها نیست و صدور گواهی پایان ساختمان، منوط به پرداخت عوارض و جریمه است.

ماده ۵۴- واگذاری انشعاب برق، آب، فاضلاب، گاز و هرگونه ارتباط مخابراتی به یک ملک، منوط به دریافت پروانه ساخت یا گواهی پایان ساختمان برای ملک مورد نظر است.

ماده ۵۵- دفاتر اسناد رسمی مکلفند در زمان درخواست مالک، قبل از تنظیم هرگونه سند از قبیل انتقال و رهن، آخرین وضعیت ساختمان، مشتمل بر صدور گواهی پایان کار در مورد ساختمان‌های تکمیل‌شده و صدور گواهی عدم خلاف در مورد ساختمان‌های ناتمام و نیز هرگونه بدهی ملک را از شهرداری استعلام نمایند. شهرداری مکلف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت استعلام، پاسخ را به واحد استعلام‌کننده اعلام کند. در صورتی که مراجعه‌کننده مدعی عدم صدور پاسخ به‌موقع از سوی شهرداری باشد، دفاتر اسناد رسمی مکلفند موضوع را از شهرداری مربوطه استعلام نمایند.

ماده ۵۶- در صورتی که شهرداری ظرف مهلت مقرر به استعلام پاسخ ندهد، دفاتر اسناد رسمی مجاز به تنظیم سند هستند. درخصوص ساختمان‌هایی که قبل از تاریخ تصویب اولین طرح توسعه و عمران شهر مربوطه، احداث شده و اضافه بنای جدیدی در آن ایجاد نشده، شهرداری مکلف است بلامانع بودن تنظیم سند را به واحد استعلام‌کننده اعلام نماید.

ماده ۵۷- ادارات ثبت اسناد و املاک و حسب مورد دادگاه‌ها موظفند در موقع دریافت تقاضای تفکیک یا افراز اراضی واقع در محدوده و حریم شهرها از سوی مالکان، عمل تفکیک یا افراز را براساس نقشه‌ای انجام دهند که قبلاً به تأیید شهرداری مربوط رسیده باشد. نقشه‌ای که مالک برای تفکیک زمین خود تهیه کرده و جهت تصویب در قبال رسید، تسلیم شهرداری نموده است، حداکثر ظرف مدت سه‌ماه بررسی و حسب مورد پس از کسر سطوح معابر و سهم شهرداری مربوط به خدمات عمومی شهری، مطابق ماده (۶۲) این قانون، تأیید و کتباً به مالک ابلاغ می‌شود.

بعد از انقضای مهلت مقرر و عدم تعیین تکلیف از سوی شهرداری، مالک می‌تواند رأساً تقاضای تفکیک یا افراز را به دادگاه تسلیم نماید. دادگاه با رعایت حداکثر نصابهای مقرر در ماده (۶۲) این قانون درخصوص معابر و خدمات عمومی شهری با أخذ نظر کمیسیون ماده (۵)، به موضوع رسیدگی و اتخاذ تصمیم می‌نماید.

کمیسیون ماده (۵)، حداکثر ظرف مدت دوماه باید به دادگاه مذکور پاسخ دهد. در صورت عدم ارسال پاسخ در مدت فوق، دادگاه با ملاحظه طرح توسعه شهری مصوب در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوطه به موضوع رسیدگی و رأی مقتضی را صادر می‌نماید. کلیه درآمدهای حاصل از تفکیک و افراز زمین در محدوده و حریم شهر، به حساب شهرداری محل واریز می‌شود.

ماده ۵۸- الزامات تحقق ماده فوق به شرح زیر است:

۱- رعایت حدنصاب‌های تفکیک و ضوابط و مقررات آخرین طرح مصوب (جامع، هادی و تفصیلی) در محدوده شهرها و همچنین رعایت حدنصاب‌ها، ضوابط، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با قوانین از جمله قوانین ذیل، در تهیه و تأیید کلیه نقشه‌های تفکیکی موضوع این قانون توسط شهرداری‌ها الزامی است:

۱-۱- مواد (۱۴) و (۱۵) قانون زمین شهری مصوب ۲۲ / ۶ / ۱۳۶۶

۱-۲- مواد (۵)، (۶)، (۷) و (۹) قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی، برای امر مسکن، به شرکتهای تعاونی مسکن و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، مصوب ۵ / ۶ / ۱۳۸۱

۱-۳- ماده (۱) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها، مصوب ۳۱ / ۳ / ۱۳۷۴ و اصلاحات بعدی آن

۱-۴- قانون جلوگیری از خردشدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی- اقتصادی مصوب ۱۳ / ۲ / ۱۳۸۵ و اصلاحات بعدی آن

۱-۵- ماده الحاقی (۱۵۶) مورخ ۱۸ / ۱۰ / ۱۳۵۱ و ماده (۱۵۴) اصلاحی مورخ ۳ / ۴ / ۱۳۶۵ قانون ثبت اسناد و املاک

۱-۶- مواد (۵) و (۶) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن

۱-۷- ماده (۱۶) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۲۸ / ۳ / ۱۳۵۳ و اصلاحات بعدی آن

۲- در مورد اراضی دولتی، مطابق تبصره (۱) ماده (۱۱) قانون زمین شهری مصوب ۲۲ / ۶ / ۱۳۶۶ اقدام خواهد شد.

فصل چهارم- اراضی، املاک و تفکیک زمین

ماده ۵۹- کلیه اراضی ملی و دولتی واقع در محدوده و حریم مصوب شهرها به منظور تأمین اراضی مورد نیاز آن دسته از خدمات عمومی که مطابق قوانین موضوعه به شهرداری‌ها واگذار شده و حدود مکانی و کاربری آن در طرح توسعه شهری مصوب تعیین شده است، به صورت رایگان در اختیار شهرداری قرار گرفته و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است اسناد اراضی فوق را به شهرداری انتقال دهد.

ماده ۶۰- اراضی کلیه معابر و اماکن شهر از قبیل خیابان‌ها، بوستان‌ها و میدانها و تأسیسات و متعلقات آنها و آرامستان‌های عمومی و نظایر آنها واقع در محدوده و حریم شهر که مورد استفاده عموم شهروندان قرار می‌گیرد، ملک عمومی محسوب و در مالکیت شهرداری است. اداره ثبت اسناد و املاک موظف به صدور سند مالکیت اراضی موضوع این ماده به نام شهرداری است.

ماده ۶۱- حراست و صیانت از بستر رودخانه‌ها و انهار در محدوده و حریم شهرها با رعایت ضوابط اعلامی وزارت نیرو به عهده شهرداری و در خارج از آن به عهده وزارت نیرو است.

ماده ۶۲- در تفکیک اراضی واقع در محدوده و حریم شهر با مساحت بیشتر از پانصد متر مربع متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی و موقوفه با هر نوع کاربری، با یا بدون مستحدثات که دارای سند مالکیت شش‌دانگ است، شهرداری علاوه بر کسر اراضی مورد نیاز معابر عمومی شهر- که مطابق با طرحهای توسعه شهری مصوب ایجاد می‌شود- جهت تأمین سرانه فضاهای عمومی و خدمات شهری برای هر بار تفکیک معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) اراضی باقیمانده را از مالک دریافت می‌نماید. در مورد املاکی که معابر آنها از قبل تأمین گردیده است و در تفکیک فعلی سهمی بابت اجرای معبر، کسر نمی‌شود، قدرالسهم شهرداری پانزده درصد (۱۵٪) است. شهرداری مجاز است با توافق مالک قدرالسهم مذکور را براساس قیمت روز زمین طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری دریافت نماید. اراضی با مساحت پانصد متر مربع و کمتر از شمول این ماده خارج و در زمان تفکیک فقط عوارض تفکیک مصوب شورای اسلامی شهر وصول می‌گردد.

ماده ۶۳- اراضی حاصل از اجرای ماده فوق‌الذکر و معابر عمومی و اراضی خدماتی که در اثر تفکیک و افراز و صدور سند مالکیت ایجاد می‌شود، متعلق به شهرداری است و شهرداری در قبال آن هیچ وجهی به صاحب ملک پرداخت نخواهد کرد.

ماده ۶۴- هرگونه تخلف از این قانون در تفکیک یا افراز اراضی، جرم تلقی شده و مرتکبین و متخلفین طبق قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ و قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

فصل پنجم- حریم شهر

ماده ۶۵- شهرداری‌ها مکلفند «سند حریم و ضوابط مربوط به آن» را به عنوان یکی از اسناد ضمیمه طرح توسعه شهری، تهیه و برای تصویب به شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ارائه دهند.

ماده ۶۶- حریم شهر تهران و سایر کلانشهرها از ممنوعیت و محدودیت تقسیمات کشوری مصرح در قوانین موضوعه مستثنی هستند.

ماده ۶۷- روستاهای داخل حریم شهرها صرفاً دارای محدوده بوده و تهیه طرح هادی و تعیین محدوده آنها در چهارچوب سند حریم با رعایت ضوابط و مقررات حاکم بر آن انجام می‌شود. نظارت و کنترل ساخت و ساز و رسیدگی به تخلفات مربوط به آن در روستاهای واقع در حریم شهرها به عهده شهرداری مربوطه و مطابق با رأی کمیسیون موضوع ماده (۴۵) این قانون می‌باشد.

ماده ۶۸- در روستاهای واقع در حریم شهرها چنانچه مراجع صدور پروانه ساختمان، کاربری زمین یا ضوابط و مقررات طرح هادی روستا را رعایت نمایند، شهرداری محل موظف است با نظارت دقیق، افراد خاطی را به مراجع قضائی معرفی نماید.

فصل ششم - اجتماعی، فرهنگی و هنری

ماده ۶۹- وظایف شهرداری در حوزه اجتماعی و فرهنگی و هنری عبارتند از:

۱- توانمندسازی و افزایش مشارکت شهروندان، انجمن‌ها و دیگر تشکلهای مردمی دارای مجوز و حمایت از تأسیس و فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد و مدیریت محله (شورایاری)

۲- مشارکت با دیگر دستگاهها در ارتقای امنیت اجتماعی شهروندان از طریق حذف یا کاهش خطر عوامل تهدیدکننده اجتماعی نظیر اعتیاد، مخاطرات زیست‌محیطی، فقر، بیکاری، فساد، فحشا، اقدامات گروههای متخلف و جنایتکار و سایر عوامل تهدیدکننده سلامت جسمانی و روانی شهروندان و جلوگیری از تکدی‌گری و هدایت متکدیان به انجام کارهای مفید

۳- برنامه‌ریزی به منظور کاهش آسیبهای اجتماعی با مشارکت دیگر دستگاهها، نهادهای مربوطه و تشکلهای غیردولتی به طرق مختلف از جمله برقراری گشتهای شناسایی و جذب، تأسیس و اداره مراکز شبانه‌روزی نگهداری موقت، ایجاد و اداره آسایشگاهها و مؤسسات درمانی، حمایتی و گرمخانه‌ها جهت آسیب‌دیدگان اجتماعی مانند: افراد ولگرد، متکدیان، کودکان و زنان خیابانی، معتادان، حاشیه‌نشین‌ها، بی‌خانمان‌ها (کارت‌ن‌خوابها) و در راه‌ماندگان و زنان، مادران، نوزادان و کودکان بی‌سرپرست یا بدسرپرست

۴- مدیریت ایجاد خانه سالمندان و ازکارافتادگان و ارائه حمایت‌های مادی و معنوی به آنها با استفاده از اعتبارات و کمکهای دستگاههای دولتی و غیردولتی و سازمان‌های مردم‌نهاد

۵- برنامه‌ریزی و مشارکت در ایجاد و اداره مجتمع‌های گردشگری، واحدهای تفریحی - اقامتی و پذیرایی

۶- راه‌اندازی و حمایت از شبکه نهادهای حامی خانواده

۷- حمایت از توسعه کسب و کارهای کوچک و کارآفرینی شهروندان (به‌ویژه بانوان)

۸- توسعه زیرساختها و ظرفیت‌های شهری مناسب‌سازی شده برای بانوان (از قبیل بوستان‌ها، سالنهای ورزشی و مجتمع‌های اختصاصی بانوان)

۹- مناسب‌سازی فضاهای شهری برای کاهش عوامل تهدیدکننده شهروندان

۱۰- استقرار نظام مراقبت اجتماعی برای شهروندان (به‌ویژه جهت ارائه خدمات حمایت اجتماعی برای کودکان، زنان، سالمندان و آسیب‌دیدگان و معلولین و جانبازان)

- ۱۱- ارائه کمک به درراه‌ماندگان و دورافتادگان از موطن و کمک به معاودت آنان
- ۱۲- مشارکت در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان
- ۱۳- ترویج و توسعه فرهنگ و ارزشهای اسلامی- ایرانی، بومی و محلی و باورهای دینی شهروندان و اشاعه ارزشهای انقلاب اسلامی و فرهنگ ایثار و شهادت
- ۱۴- آموزش شهروندی با هدف همکاری آنها در تصمیم‌گیری‌های مختلف شهری، تسهیل در نوسازی شهری و افزایش حس تعلق‌خاطر شهروندان به محیط شهری
- ۱۵- ترویج فرهنگ کتابخوانی و برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت شهروندان از طریق تأسیس و مدیریت کتابخانه‌ها
- ۱۶- بزرگداشت جایگاه مفاخر و مشاهیر ملی، دینی و محلی و برنامه‌ریزی برای اجرای یادمان مشاهیر و مفاخر اسلامی ایرانی و ...، در محلهای مناسب شهر و ایجاد و حفظ و احیای آرامگاه آنان
- ۱۷- مدیریت و نظارت در حفظ و احیای آثار تاریخی و اماکن گردشگری در محدوده و حریم شهری و حفظ و ارتقاء و صیانت از میراث معنوی ناملموس
- ۱۸- مدیریت ایجاد و نگهداری نمایشگاهها، سینماها و تأثرها، زمینهای بازی و ورزش همگانی
- ۱۹- برنامه‌ریزی و مشارکت در ارائه خدمات مشاوره خانوادگی، اجتماعی، فرهنگی و حقوقی به شهروندان
- ۲۰- شناسایی و نگهداری مراکز و آثار فرهنگی با مشارکت سایر نهادهای فرهنگی کشور در محدوده و حریم شهری
- ۲۱- مطالبه و نظارت بر وجود پیوست فرهنگی و اجتماعی (موضوع ماده (۷۰) این قانون) به ضمیمه پروژه‌های عمرانی در محدوده و حریم شهر و نظارت بر تحقق آنها
- ۲۲- حمایت مداوم از هنرمندان در عرصه‌های مختلف هنری در تولید و نشر آثار فاخر فرهنگی و هنری
- ۲۳- ارتقای کیفیت محیط شهری با خلق آثار هنری از طریق استفاده از اصول و روشهای هنری در خلق شهری زیبا مانند فضاهای یادمانی، با نمادهای متعدد در جهت تقویت فرهنگ و ارزشها و باورهای اسلامی و ایرانی جامعه
- ۲۴- اولویت قائل شدن برای ایثارگران در برنامه‌ها و نیز در تخصیص و توزیع امکانات و حمایت‌های فرهنگی و اجتماعی از آنان
- ۲۵- مناسب‌سازی بناها و مراکز خدمات عمومی، معابر شهری، مراکز اداری، تفریحی، ورزشی و وسایط نقلیه عمومی با وضعیت جسمی جانبازان و ناتوانی‌های جسمی و حرکتی منطبق بر معیارهای مطلوب

۲۶- شهرداری موظف است در جهت تسهیل ازدواج جوانان و نیز تحکیم بنیان خانواده (به‌ویژه خانواده‌های نوینان)، ضمن حمایت از شبکه نهادهای حامی خانواده و توسعه برنامه‌های آموزشی، فرهنگی و توانمندسازی، از طرق مختلف از جمله امکانات مالی و تسهیلاتی خود برای این منظور استفاده نماید.

ماده ۷۰- شهرداری موظف است نسبت به تهیه پیوست فرهنگی و اجتماعی (براساس نظام‌نامه مصوب شورای انقلاب فرهنگی موضوع ماده (۲) «قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۸۹») برای طرح‌های توسعه شهری شامل طرح مجموعه شهری، طرح جامع، طرح تفصیلی، طرح هادی و طرح‌های موضعی و موضوعی اقدام نماید.

ماده ۷۱- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، مدیریت اجرای خدمات اجتماعی، فرهنگی، هنری، ورزشی و تفریحی در محدوده و حریم شهر بر عهده شهرداری است. بدیهی است اختیارات سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت کلان در سطح ملی، به عهده دستگاه‌های ذی‌ربط می‌باشد.

ماده ۷۲- شهرداری مکلف است در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، هنری و ورزشی، تصدی فعالیت‌ها را به بخش غیردولتی، سازمان‌های مردم‌نهاد، مدیریت محله و عامه مردم واگذار نماید؛ به‌نحوی که صرفاً سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت آنها در سطح محلی در موضوع فوق‌الذکر به عهده شهرداری باشد. در مواردی که ارائه خدمات توسط بخش‌های مذکور عملی نباشد، شهرداری صرفاً با موافقت شورای اسلامی شهر می‌تواند رأساً تکالیف مربوط را انجام دهد و به محض رفع مانع و حصول شرایط لازم برای واگذاری، آنها را واگذار نماید.

ماده ۷۳- شهرداری مکلف است برنامه‌های پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقای شاخص‌های کیفیت زندگی را تهیه و پس از تصویب شورای اسلامی شهر اجراء نماید. ادارات و سازمان‌های محلی ذی‌ربط موظفند ضمن همکاری نتایج حاصل از مطالعات و پژوهش‌های خود را در این زمینه در اختیار شهرداری قرار دهند. دستورالعمل برنامه مذکور توسط وزارت کشور تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۷۴- شهرداری مکلف است در چهارچوب قوانین، مقررات و استانداردهای ذی‌ربط نسبت به اخذ مجوز لازم برای تأسیس و اداره انواع مراکز مشاوره، از طریق بخش خصوصی اقدام نماید. دستورالعمل نحوه اجرای این ماده توسط وزارت کشور با همکاری شورای عالی استانها تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷۵- شهرداری موظف است نسبت به توسعه ورزش همگانی از طرق مختلف، از جمله ایجاد، توسعه و نگهداری مجموعه‌های ورزشی، تفریحی و فرهنگی، بسط مشارکت‌های مردمی در حوزه تربیت بدنی اقدام نماید. همچنین شهرداری‌ها می‌توانند با تصویب شورای اسلامی شهر نسبت به تأسیس باشگاه‌های فرهنگی ورزشی اقدام و در سطح ورزش باشگاهی و قهرمانی نیز فعالیت نمایند. دستورالعمل اجرای این ماده توسط وزارت کشور با همکاری شورای عالی استانها تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۷۶- وزارت کشور موظف است ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون دستورالعمل نظام جامع تبلیغات شهری را تهیه و به شهرداری‌ها ابلاغ نماید و شهرداری‌ها موظفند در چهارچوب دستورالعمل مزبور، برنامه جامع تبلیغات شهری را تهیه و پس از تصویب شورای شهر اجراء نمایند.

ماده ۷۷- نوشتن هر مطلبی یا الصاق هر نوشته و برچسبی بر روی نمای ساختمان، در و پنجره و دیوار املاک و منازل و هر محل و فضائی که در مرئی و منظر عموم باشد؛ و نیز نصب هر نوع پلاکارد، تابلو و بیلبرد تبلیغاتی در مکانهای مذکور ممنوع است؛ مگر در محلهایی که شهرداری مجوز صادر نموده و یا برای نصب و الصاق اعلانات معین می‌کند. متخلف به پرداخت جزای نقدی از ده میلیون تا صد میلیون ریال محکوم می‌گردد. در صورت مشاهده موارد مذکور، شهرداری می‌تواند رأساً نسبت به امحاء و پاک‌سازی آن اقدام و هزینه آن را از مالک یا ذی‌نفع دریافت نماید. در این مورد صورتحساب شهرداری، بدواً به ذی‌نفع یا مالک ابلاغ می‌گردد؛ در صورتی که ظرف مدت بیست روز پس از ابلاغ رسمی به صورتحساب اعتراض نشود، هزینه قطعی تلقی شده و در صورت استنکاف از پرداخت، موضوع با نظر شهرداری در کمیسیون ماده (۴۶) این قانون مطرح می‌شود و در صورت درخواست شهرداری اجرای ثبت مکلف است بر طبق مقررات اجرای اسناد رسمی لازم‌الاجراء، نسبت به وصول طلب شهرداری، طبق رأی کمیسیون، اقدام نماید و در صورت تکرار تخلف، به درخواست شهرداری، طبق رأی کمیسیون اقدام نماید؛ و در صورت تکرار تخلف، به درخواست شهرداری، مخابرات ملزم به قطع تلفنهای متخلف که برای فعالیت مورد نظر به‌کار گرفته شده به مدت سه ماه می‌باشد. در صورت تکرار، مدت مذکور به شش ماه افزایش می‌یابد.

فصل هفتم - حمل و نقل و ترافیک

ماده ۷۸- وظایف شهرداری در حوزه حمل و نقل و ترافیک عبارتند از:

- ۱- مدیریت و نظارت یکپارچه حمل و نقل بار و مسافر در محدوده شهر و حریم آن
- ۲- تهیه و به‌هنگام‌سازی طرح جامع حمل و نقل و ترافیک شهری (با رویکرد مجموعه شهری در کلانشهرها)
- ۳- اطلاع‌رسانی، افزایش آگاهی و ارتقای فرهنگ عمومی، حقوق و تکالیف شهروندی در زمینه حمل و نقل و ترافیک شهری
- ۴- مطالعه و اجرای طرحهای منجر به ارتقای ایمنی و تردد، و پایش میزان اثربخشی آنها
- ۵- مدیریت توقفگاههای حاشیه‌ای و مدیریت ساخت، توسعه و بهره‌برداری از توقفگاههای عمومی و صدور مجوزهای لازم

- ۶- مناسب‌سازی سامانه‌های حمل و نقل عمومی، معابر، فضاها و اماکن شهری و کلیه تسهیلات ترافیکی به‌منظور تردد ایمن و آسان سالمندان، اشخاص کم‌توان حسی- حرکتی و دارای معلولیت
- ۷- فراهم کردن زیرساخت‌های لازم و توسعه و بهبود شبکه معابر، پیاده‌راهها و تسهیلات ترافیکی مورد نیاز برای تردد ایمن شهروندان و گسترش استفاده از حمل و نقل پاک
- ۸- مدیریت تهیه، نصب و نگهداری علائم افقی و عمودی و معرفی معابر و اماکن خدماتی، فرهنگی و تاریخی
- ۹- مدیریت ساخت، بهره‌برداری و صدور مجوزهای لازم مراکز معاینه فنی خودرو و مراکز آزمون مخازن CNG و کنترل و نظارت بر آنها
- ۱۰- صدور مجوز تأسیس مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل بار و مسافر درون‌شهری و نظارت بر عملکرد آنها
- ۱۱- مدیریت، ایجاد، توسعه و بهره‌برداری از فناوری‌های نوین و سامانه‌های هوشمند حمل و نقل و ترافیک
- ۱۲- تهیه و به‌روزرسانی کلیه طرحها و برنامه‌های مرتبط با توسعه پایدار حمل و نقل و بهبود تردد
- ۱۳- مدیریت احداث، توسعه، نگهداشت و بهسازی شبکه معابر عمومی، زیرساخت‌های مورد نیاز و مرتبط با حمل و نقل شهری و تأسیسات مرتبط با حمل و نقل و ترافیک از جمله کوچه‌ها، خیابان‌ها، میدان‌ها، زیرگذرها، بزرگراهها، پلها، تونلها، سامانه‌های حمل و نقل عمومی بار و مسافر، سامانه‌های هوشمند حمل و نقل و ترافیک و کلیه تسهیلات ترافیکی
- ۱۴- مدیریت امور ترافیکی و عبور و مرور شهری از طریق پلیس راهنمایی و رانندگی
- ۱۵- مکان‌یابی زیرساخت‌های شهری و تأسیسات مربوط به حمل و نقل و ترافیک و بررسی انطباق موقعیت آنها با ضوابط معماری و شهرسازی
- ۱۶- مطالعات امکان‌سنجی و عارضه‌سنجی ترافیکی برای ساخت و سازهای مهم شهری
- ۱۷- مدیریت ساخت، توسعه، بهره‌برداری و نگهداری پایانه‌های مسافری و باری درون و برون‌شهری
- ۱۸- امور مرتبط با نگهداری و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی شهری
- ۱۹- اتخاذ تدابیر لازم جهت کاهش آلاینده‌های هوا و صوتی ناشی از حمل و نقل و ترافیک براساس فهرست انتشار منابع آلاینده‌ها و ممانعت از ادامه فعالیت منابع آلاینده ساکن و متحرک
- ۲۰- برنامه‌ریزی، مطالعه و انجام طرحهای منجر به مدیریت عرضه و تقاضای سفر و اصلاح الگوی سفرها

۲۱- برنامه‌ریزی، مطالعه و انجام طرحهای منجر به کاهش مصرف سوختهای فسیلی و جایگزینی آن با انواع سوختهای پاک

۲۲- برنامه‌ریزی و صدور مجوز ایجاد و نظارت بر جایگاههای سوخت‌رسانی به وسایل نقلیه

۲۳- پیاده‌سازی نظام جامع و یکپارچه اطلاعات و مدیریت سوانح و تخلفات رانندگی در محدوده شهر و حریم و پایش شاخصهای مرتبط با ایمنی به‌طور سالانه براساس آیین‌نامه پیشنهادی وزارت کشور و مصوب هیأت وزیران

۲۴- توسعه حمل و نقل عمومی به‌منظور تأمین نیازهای دسترسی و جابه‌جایی بار و مسافر

۲۵- ایجاد، توسعه و بهره‌برداری از سامانه‌های انبوه‌بر از جمله سامانه‌های ریلی

۲۶- تصویب سرانه پارکینگ اختصاصی و عمومی در نواحی و مناطق مختلف شهر جهت کاربری‌های مختلف و نیز تصویب ضوابط مربوط به نحوه احداث پارکینگ‌ها و توقفگاههای عمومی و اختصاصی عادی و مکانیزه و بهره‌برداری از آنها با در نظرگیری طرح جامع مصوب معماری و شهرسازی شهر

۲۷- بررسی و تصویب طرحهای ترافیکی ایمنی کارگاهی و دسترسی مسیر کلیه عملیات عمرانی واقع در معابر شهری

۲۸- تهیه فهرست انتشار منابع آلاینده هوا

۲۹- وظایف مندرج در ماده (۳۱) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی

ماده ۷۹- به‌منظور اعمال مدیریت واحد در امور حمل و نقل و ترافیک و نیز ساماندهی سفرهای درون‌شهری، ارتقای بهره‌وری سامانه‌های حمل و نقل و بهینه‌سازی عرضه خدمات و ارتقای سلامت و ایمنی شهروندان در شهرهای دارای جمعیت بیش از دویست هزار نفر، شورای حمل و نقل و ترافیک شهر به ریاست شهردار و با عضویت فرماندار، رئیس راهنمایی و رانندگی، نماینده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نماینده سازمان محیط زیست و یک نفر از اعضای شورای اسلامی شهر با معرفی شورا و معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری به‌عنوان دبیر با وظایف و اختیارات زیر تشکیل می‌شود. نماینده دستگاه قضائی و سایر دستگاههای مربوط می‌توانند بنا به دستور جلسه، به دعوت شهردار و با حق رأی در جلسات شرکت نمایند. تصمیم‌گیری امور حمل و نقل و ترافیک شهرهای دارای کمتر از دویست هزار نفر جمعیت برعهده شورای هماهنگی ترافیک استان است.

۱- بررسی و تصویب طرحهای موضعی و موضوعی حمل و نقل و ترافیک شهر در چهارچوب «طرح جامع حمل و نقل و ترافیک» مصوب هر شهر و کلیه طرحها و برنامه‌های مرتبط با توسعه و بهبود امور حمل و نقل و ترافیک

- ۲- اتخاذ تصمیم درخصوص نحوه اداره و انجام امور راهنمایی و رانندگی شهر در چهارچوب وظایف قانونی هریک از نهادها و دستگاههای ذی ربط و تمهیدات لازم برای اعمال قوانین حمل و نقل و ترافیک
- ۳- تصمیم گیری درخصوص اعمال محدودیت در تردد خودروها در محدوده های خاصی از شهر و حریم بر مبنای متغیرهای مختلف ترافیکی از قبیل متغیرهای محیط زیستی، زمانی، مکانی، نوع و تعداد خودروها
- ۴- تعیین ساعات شروع و خاتمه کار دستگاههای دولتی و غیردولتی، کارخانجات، مراکز عمده جاذب سفر، مراکز تهیه و توزیع کالا و خدمات، مدارس و دانشگاهها و نیز نیروهای نظامی و انتظامی با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
- ۵- اتخاذ تدابیر لازم برای مقابله با آلودگی هوا و آلودگی صوتی در شهر به ویژه در مواقع اضطراری آلودگی هوا
- ۶- بررسی اعتبارات پیشنهادی مورد نیاز شهرداری جهت مدیریت امور حمل و نقل و ترافیک از محل بودجه عمومی و ارائه به دولت به منظور درج در بودجه سالانه
- ۷- پیشنهاد برقراری، نحوه دریافت و هزینه کرد انواع عوارض مرتبط با حمل و نقل، سلامت و ایمنی به شورای اسلامی شهر جهت تصویب
- ۸- تعیین نقاط حادثه خیز و علل وقوع تصادفات در معابر شهری و اتخاذ سیاست های لازم به منظور افزایش ایمنی تردد
- ۹- اتخاذ تدابیر لازم جهت احراز سلامت شغلی رانندگان
- ۱۰- اتخاذ تدابیر لازم جهت تبدیل سفرهای موتوری به سفرهای پیاده و دوچرخه با رویکرد همزمان بهبود تردد و توسعه ورزش و سلامت شهروندان
- ۱۱- پیشنهاد بهای خدمات و سایر تعرفه های مرتبط با حمل و نقل بار و مسافر به شورای اسلامی شهر جهت تصویب
- ۱۲- پیشنهاد برقراری، نحوه دریافت و هزینه کرد جرائم شهری مرتبط با حمل و نقل، ایمنی و سلامت به مراجع ذی صلاح
- ماده ۸۰- دبیرخانه شورای حمل و نقل و ترافیک شهر در شهرداری مستقر و معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری به عنوان دبیر شورا انجام وظیفه خواهد کرد. آیین نامه داخلی این شورا به پیشنهاد شهردار به تصویب اعضاء می رسد.

ماده ۸۱- شهرداری‌های دارای راه‌آهن شهری در زمینه احداث، نگهداری و بهره‌برداری از مبدأ تا مقصد مشمول ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۵ / ۴ / ۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی آن نمی‌باشند. چگونگی تعامل شهرداری‌های مذکور در حوزه فرمانداری‌ها و شهرداری‌های مسیر براساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد شهرداری‌های دارای راه‌آهن شهری به تأیید استانداری می‌رسد.

ماده ۸۲- طرح جامع حمل و نقل و ترافیک مشتمل بر دوازده برنامه به شرح زیر می‌باشد:

۱- برنامه جامع ایجاد، توسعه و اصلاح شبکه معابر شهری با تأکید سلسله مراتبی (از سطح محلی تا شریانی)

۲- برنامه جامع توسعه حمل و نقل همگانی و شبه‌همگانی

۳- برنامه جامع ساماندهی و مدیریت بار شهری.

۴- برنامه جامع توسعه و ایجاد توقفگاه، پارک‌سوار و پایانه‌های حمل و نقل درون‌شهری و برون‌شهری بار و مسافر.

۵- برنامه جامع مدیریت تقاضای سفر.

۶- برنامه جامع توسعه حمل و نقل پاک از قبیل پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری.

۷- برنامه جامع ارتقای ایمنی تردد شهری.

۸- برنامه جامع توسعه و بهبود استفاده از سامانه‌های هوشمند حمل و نقل و ترافیک.

۹- برنامه جامع حفظ و بهبود محیط زیست شهری از دیدگاه حمل و نقل و ترافیک.

۱۰- برنامه جامع آموزش، اطلاع‌رسانی، افزایش آگاهی و ارتقای فرهنگ عمومی، حقوق و تکالیف شهروندی در زمینه حمل و نقل و ترافیک شهری.

۱۱- برنامه جامع مکان‌یابی خطوط اضطرار و جانمایی نقاط امداد رسانی از جمله امداد هوایی.

۱۲- برنامه جامع ایجاد، توسعه و بهبود پدافند غیرعامل در حمل و نقل شهری.

ماده ۸۳- شهرداری‌های شهرهای بالای یکصد هزار نفر جمعیت مکلفند ظرف یک سال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون نسبت به تهیه برنامه‌های دوازده‌گانه طرح جامع اقدام و پس از تأیید شورای اسلامی شهر به تصویب شورای هماهنگی ترافیک استان برسانند. شهرداری‌های شهرهای مراکز استان موظفند برنامه‌های دوازده‌گانه طرح جامع شهر را به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور برسانند.

ماده ۸۴- ارائه مطالعات امکان‌سنجی و عارضه‌سنجی ترافیکی برای ساخت و سازهای مهم شهری (به تشخیص وزارت راه و شهرسازی) به‌منظور لحاظ نمودن پیامد آن بر ترافیک و معابر شهری و تأمین توقفگاه مورد نیاز توسط متقاضی الزامی است. نحوه انجام مطالعات و حدود ساخت و سازهای مذکور براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون، توسط وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸۶- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، در تغییر کاربری زمین در محدوده و حریم شهر و تعیین تراکم آن؛ و در تهیه، بازنگری و به‌هنگام‌سازی طرحهای توسعه شهری (هادی، جامع، تفصیلی، موضوعی و موضعی) تمام شهرها، رعایت و لحاظ نیاز طرحها و پروژه‌های مصوب در زمینه حمل و نقل شهری الزامی است.

فصل هشتم- محیط زیست و خدمات شهری

ماده ۸۷- وظایف شهرداری در حوزه محیط زیست و خدمات شهری عبارتند از:

۱- مدیریت توزیع گاز، برق، آب شرب شهری، جمع‌آوری، انتقال و تصفیه فاضلاب و نظارت بر ارائه خدمات ارتباطی در محدوده شهر

۲- مدیریت اجرای پسماندهای عادی (کاهش تولید، تفکیک از مبدأ، نظافت عمومی، انباشت و جمع‌آوری پسماندها، پردازش مکانیکی و زیست‌شناسی (بیولوژیکی)، بازیافت مواد و انرژی و دفن)

۳- مدیریت، مرمت، لایروبی، بهسازی مستمر نهرها، مسیل‌ها، قنوات، آبراهها، رودخانه‌ها در محدوده شهر و محیط اطراف رودخانه‌ها و نهرهای شهری و روددره‌ها و حفاظت از حریم رودخانه‌ها در محدوده و حریم شهر

۴- اجرای ضوابط و استانداردهای آدرس‌دهی معابر شهری

۵- جلوگیری از سد معابر و استفاده غیرمجاز از معابر عمومی و رفع آن

۶- مدیریت ایجاد و نگهداری سرویس بهداشتی عمومی در سطح شهر و نظارت بر آنها

۷- مدیریت ایجاد و توسعه زیرساختهای لازم به‌منظور راهبری و نظارت بر عرضه محصولات، خدمات و مایحتاج مصرفی خانوار در مراکز و بازارهای تحت نظر شهرداری‌ها در راستای حمایت از حقوق تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان

۸- تعیین محلهای مناسب جهت استقرار کارجویان مشاغل عمومی و موقت و همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، نیروی انتظامی و سایر دستگاههای اجرائی ذی‌ربط جهت مدیریت و ساماندهی آنها

۹- مدیریت بر ایجاد و توسعه مراکز عرضه دام و پرندگان، با رعایت مقررات، ضوابط و استانداردهای بهداشتی و زیست محیطی

۱۰- تأمین امنیت شهروندان از طریق رفع خطرات ناشی از ابنیه، دیوارهای شکسته و خطرناک، گودال‌ها و چاههای واقع در معابر، اشیای موجود در بالکن‌ها و نماهای عمومی ساختمان‌ها و پاسخگویی و جبران در صورت وقوع اتفاقات ناگوار (مراعا: با توجه به در دست تهیه بودن لایحه مدیریت یکپارچه ایمنی شهر و روستا)

۱۱- ارائه خدمات ایمنی و آتش‌نشانی از جمله نجات جان انسانها، مهار و اطفای حریق، حفاظت از ثروت‌های ملی در مقابله با آتش‌سوزی و عوارض و سوانح ناشی از آن (مراعا: با توجه به در دست تهیه بودن لایحه مدیریت یکپارچه ایمنی شهر و روستا)

۱۲- نظارت و کنترل بر تحقق شرایط ایمنی ساختمانها و استانداردهای تجهیزاتی ساختمان‌ها در مقابل سوانح گوناگون مانند زلزله، آتش‌سوزی، برق‌گرفتگی، سیل، بمباران‌های شیمیایی و اتمی (مراعا: با توجه به در دست تهیه بودن لایحه مدیریت یکپارچه ایمنی شهر و روستا)

۱۳- مدیریت ایجاد، توسعه و تجهیز مکان‌های تغسیل، تکفین و تدفین درگذشتگان (آرامستان) با رعایت مسائل شرعی و بهداشتی و نظارت بر حسن اجرای آنها.

۱۴- تهیه و بازنگری طرحها و ضوابط زیست محیطی و فضای سبز و پیشنهاد آن به مراجع قانونی برای تصویب و نظارت بر اجرای ضوابط مصوب

۱۵- مدیریت ایجاد، گسترش، حفظ و نگهداری فضای سبز شهری

۱۶- جلوگیری از ایجاد، تأسیس و ادامه فعالیت کلیه اماکن و مشاغل که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای شهروندان شده و یا مخالف اصول، قوانین و مقررات موضوعه بهداشتی و زیست محیطی می‌باشد.

۱۷- احیای پهنه‌های طبیعی و حفاظت از محیط زیست طبیعی شهر و جلوگیری از تخریب آن

۱۸- انتشار سالانه گزارش عملکرد زیست محیطی

۱۹- حفاظت و مدیریت پارکهای ملی، پناهگاههای حیات وحش و مناطق حفاظت‌شده و پارکهای طبیعی در محدوده و حریم شهر

۲۰- مدیریت ایجاد و توسعه تأسیسات و صنایع تبدیلی و تکمیلی لازم به منظور نگهداری، ذخیره‌سازی، درجه‌بندی، بسته‌بندی و فرآوری یا توزیع محصولات و فرآورده‌های کشاورزی از قبیل واحدهای بسته‌بندی سبزیجات و میوه‌جات، سردخانه و انبارهای سرد نگهداری محصولات کشاورزی، در راستای کاهش

ضایعات و رعایت اصول بهداشتی و تعدیل قیمت‌ها و کمک به تنظیم بازار محصولات در مراکز عمده‌فروشی تحت نظر شهرداری.

ماده ۸۸- ایجاد، توسعه و بهره‌برداری از تأسیسات مربوط به توزیع آب شهری و جمع‌آوری، انتقال و تصفیه فاضلاب و حفاظت از تأسیسات مذکور در حریم و محدوده شهر به عهده شهرداری می‌باشد. برای انجام وظایف و تکالیف مقرر در این ماده سهام دولت در شرکتهای آب و فاضلاب موضوع قانون تشکیل شرکتهای آب و فاضلاب مصوب ۱۱ / ۱۰ / ۱۳۶۹ و اصلاحات بعدی آن به نسبت آخرین سرشماری رسمی جمعیت شهرها به شهرداری هر شهر واگذار می‌شود. بر حسب ضرورت و با تصویب مجمع عمومی، شرکت آب و فاضلاب استان می‌تواند در شهرهای دارای دویست هزار نفر جمعیت و بیشتر نسبت به تشکیل شرکت آب و فاضلاب شهری اقدام نموده و اختیارات خود را به آن شرکت تفویض نماید.

شرکتهای استانی و شهری موضوع این ماده دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و از هر نظر تابع قوانین و مقررات شرکتهای وابسته به شهرداری‌ها هستند و طبق اساسنامه و قانون تجارت اداره خواهند شد. اساسنامه این شرکتها با پیشنهاد مشترک وزارت نیرو و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

هزینه‌های اشتراک انشعاب، نرخ آب شرب و هزینه‌های جمع‌آوری و دفع فاضلاب شهرها با احتساب هزینه‌های تأمین آب، بهره‌برداری و استهلاک و سایر عوامل مؤثر پس از تصویب شورای اسلامی شهر از مصرف‌کنندگان وصول خواهد شد.

تهیه و اجرای طرحهای تأمین آب و آبرسانی تا محدوده شهر همچنان به عهده وزارت نیرو خواهد بود. شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور مسئولیت نظارت بر کیفیت ارائه خدمات و تعرفه‌های اعمال‌شده را خواهند داشت.

ماده ۸۹- دولت (وزارت نیرو) موظف است بهره‌برداری از حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها در داخل محدوده شهرها را به شهرداری‌های متقاضی بدون دریافت حقوق مالکانه صرفاً جهت ایجاد فضای سبز با حفظ مالکیت دولت و رعایت قوانین و مقررات مربوطه واگذار نماید.

ماده ۹۰- ساخت، توسعه، تعمیر، نگهداری، بهره‌برداری، راهبری و مدیریت تأسیسات توزیع برق فشار متوسط و ضعیف در شهرها و حریم آنها به شهرداری‌ها واگذار می‌شود. شرکتهای توزیع برق استانی منحل و تمامی دارایی‌ها، حقوق، بدهی‌ها، اختیارات، تعهدات و حقوق عمومی شرکتهای توزیع برق شهرها (موضوع قانون استقلال شرکتهای توزیع نیروی برق در استانها مصوب ۱۲ / ۵ / ۱۳۸۴) به شهرداری‌ها یا شرکتهای تازه‌تأسیس وابسته به شهرداری‌ها منتقل می‌شود.

آیین‌نامه اجرائی واگذاری امور توزیع برق شهری به شهرداری‌ها، مشتمل بر ضوابط تأمین برق، تعیین قیمت تمام‌شده و تعرفه برق فشار متوسط تحویلی به شبکه شهر، قیمت تمام‌شده برق مصرفی کاربری‌های مختلف

و حق السهم شبکه شهری در آنها، معافیت‌های مالیاتی و تعیین تکلیف وام‌ها، ظرف مدت یک سال از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت کشور، وزارت نیرو و سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۹۱- ساخت، توسعه، تعمیر، نگهداری، بهره‌برداری، راهبری و مدیریت تأسیسات توزیع گاز و سوخت مایع در شهرها و حریم آنها به شهرداری‌ها واگذار می‌شود. شرکتهای توزیع گاز استانی منحل و تمامی دارایی‌ها، حقوق، بدهی‌ها، اختیارات، تعهدات و حقوق عمومی شرکتهای توزیع گاز شهرها به شهرداری‌ها یا شرکتهای تازه تأسیس وابسته به شهرداری‌ها منتقل می‌شود. برنامه‌ریزی و صدور مجوز ایجاد و نظارت بر جایگاههای سوخت‌رسانی به وسایل نقلیه برعهده شهرداری‌ها می‌باشد.

آیین‌نامه اجرائی واگذاری امور توزیع گاز و سوخت مایع به شهرداری‌ها، مشتمل بر ضوابط تأمین و توزیع گاز و سوخت مایع، تعیین قیمت تمام‌شده و تعرفه گاز، معافیت‌های مالیاتی و تعیین تکلیف وام‌ها، ظرف مدت یک سال از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت کشور، وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۹۲- وظایف زیر در راستای تأمین بهداشت عمومی و ارتقای سطح آن، از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، موضوع بند (۲) ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۳/ ۳/ ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن منتزع و با رعایت ضوابط و استانداردهای ابلاغی آن وزارتخانه به شهرداری واگذار می‌شود:

۱- تأمین بهداشت محیط و اماکن عمومی اعم از آموزشی، فرهنگی و تربیتی

۲- کنترل و نظارت بهداشتی بر سموم، مواد شیمیایی و آفات

۳- کنترل و نظارت بهداشتی بر تولید، توزیع و عرضه مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

۴- مدیریت ایجاد و ساماندهی مراکز ترک اعتیاد، تنظیم خانواده و درمانگاههای سرپایی

۵- آموزش بهداشت عمومی

۶- تأمین بهداشت خانواده

۷- تأمین بهداشت کار و شاغلان

ماده ۹۳- شهرداری موظف به مشارکت با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان دامپزشکی کشور در اجرای طرح پایش باقی‌مانده آلاینده‌های شیمیایی در محصولات کشاورزی (از قبیل فلزات سنگین،

سموم و آفت‌کش‌ها، کودهای شیمیایی، آنتی‌بیوتیک‌ها و غیره) در مراکز توزیع عمده محصولات و فرآورده‌های کشاورزی تحت نظر شهرداری‌ها است.

ماده ۹۴- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون انجام بخشی از امور اجرائی غیرحاکمیتی ثبت اسناد و املاک و ثبت احوال چهارگانه مردم، به شهرداری‌ها واگذار می‌شود. مصادیق هر یک توسط کمیسیون موضوع ماده (۲۹۲) این قانون (پیش‌نویس قبلی) تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۹۵- شهرداری‌ها می‌توانند به منظور تسهیل در امر تأمین، توزیع و عرضه محصولات و فرآورده‌های کشاورزی و مایحتاج مصرفی خانوار در راستای کوتاه کردن دست واسطه‌های غیرضروری و حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و کمک به تعدیل، تثبیت و تنظیم بازار محصولات و مایحتاج مصرفی خانوار و دسترسی آسان‌تر به اقلام ضروری با قیمت‌های تعادلی، از طریق ایجاد مراکز عرضه محصولات و مایحتاج مصرفی خانوار، اماکن مناسب را در محدوده و حریم شهر ایجاد نموده و کلیه این اماکن را منحصراً به اشخاص حقیقی یا حقوقی تولیدکننده و تأمین‌کننده کلان واگذار نمایند. این قبیل اماکن مشمول مقررات اخذ مجوز کسب و قانون روابط مالک و مستأجر نبوده و حقوق استیجاری و کسب و پیشه برای بهره‌برداران، متصدیان یا متصرفان آنها ایجاد نخواهد کرد؛ و هر موقع که شهرداری لازم بداند با توجه به شرایط واگذاری، می‌تواند محل را تخلیه و به منظور تداوم ارائه خدمات توسط فرد دیگر فعال نماید و در صورتی که اشیاء متعلق به متصرف در آن باشد، شهرداری آن را به محل دیگری طی صورتجلسه‌ای منتقل خواهد کرد. آیین‌نامه اجرائی این ماده در خصوص شرایط واگذاری و بهره‌برداری از اماکن و مدت و نحوه استفاده از محل‌های مذکور توسط وزارت کشور با هماهنگی وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹۶- قیمت عرضه محصولات و فرآورده‌های کشاورزی و مایحتاج مصرفی خانوار در میادین و بازارهای تحت پوشش شهرداری در کمیته نرخ‌گذاری، متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و شهرداری تعیین و توسط شهرداری به بهره‌برداران غرف اعلام می‌گردد و نظارت بر کیفیت محصولات و تولیدات ارائه‌شده و همچنین رعایت قیمت مصوب در کمیته، بر عهده شهرداری می‌باشد.

ماده ۹۷- شهرداری با تصویب شورای اسلامی شهر، تسهیلات و مشوق‌های لازم را جهت عرضه محصولات طبیعی (ارگانیک) تولید داخل، در مراکز و بازارهای تحت پوشش، در اختیار تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان محصولات کشاورزی طبیعی (ارگانیک) قرار می‌دهد.

ماده ۹۸- شهرداری مکلف است با انتخاب شیوه‌های مناسب جهت راهنمایی و راهبری مسافران و گردشگران داخلی و خارجی، نسبت به نصب تابلوهای راهنما و نشانی‌های شهری در مسیرهای گوناگون، علی‌الخصوص مسیرهای اصلی، با استفاده از علائم و اختصارات بین‌المللی اقدام کند.

ماده ۹۹- سد معابر و اشغال فضاهای عمومی شهر، پیاده‌روها، میدان‌ها و فضاهای سبز عمومی شهری برای کسب یا سکنی و استفاده غیرمجاز از آنها به هر نحو ممنوع بوده و شهرداری مکلف به جلوگیری از سد معبر، جمع‌آوری موانع و وسایل نصب‌شده غیرمجاز موجود و آزادسازی معابر و اماکن مذکور، بدون نیاز به حکم قضائی می‌باشد.

ماده ۱۰۰- مدیریت اجرایی پسماندهای عادی برعهده شهرداری‌ها است. دستگاههای استانی وزارتخانه‌های موضوع ماده (۱۱) قانون مدیریت پسماند مکلفند با همکاری استانداری‌ها، ادارات کل محیط زیست استانها و شهرداری‌ها برنامه اجرایی مدیریت پسماند شهری را در محدوده و حریم شهر حداکثر پس از مدت شش‌ماه از ابلاغ این قانون تهیه و پس از تصویب کارگروه استانی مدیریت پسماند اجرایی نمایند. مدیریت‌های اجرایی پسماند مکلفند پسماندهای تولیدی را صرفاً در محل‌های پیش‌بینی‌شده در برنامه اجرایی، مدیریت کنند. بازیافت و دفع پسماندها در سایر مکان‌ها ممنوع بوده و با متخلفان براساس مفاد ماده (۱۰۱) این قانون و قانون مدیریت پسماند برخورد خواهد شد. کارگروه ملی، استانی و شهرستانی مدیریت پسماند به‌منظور بررسی عملکرد و ایجاد هماهنگی بین دستگاهها در سطوح ملی، استانی و شهرستانی تشکیل و ترکیب اعضاء و شرح وظایف تفصیلی آنها در آیین‌نامه اجرایی که توسط سازمان حفاظت محیط زیست و دستگاههای موضوع ماده (۱۱) فوق‌الذکر پس از سه‌ماه از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛ مشخص می‌گردد.

ماده ۱۰۱- چنانچه هر شخص حقیقی یا حقوقی برخلاف مقررات قانون مدیریت پسماند و آیین‌نامه اجرایی آن نسبت به نگهداری، مخلوط کردن، حمل و نقل، خرید و فروش، دفع و تخلیه غیرمجاز هر نوع پسماند در محدوده و حریم شهر اقدام نماید علاوه بر اعمال مجازات‌های مقرر در قانون مدیریت پسماند مکلف به پرداخت جریمه و حسب مورد پاکسازی محل نیز خواهد بود. نحوه و میزان جریمه‌ها توسط شهرداری براساس ضوابط اعلامی شورای اسلامی شهر تعیین و ابلاغ می‌شود. چنانچه متخلف نسبت به تصمیم شهرداری معترض باشد، می‌تواند ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ تصمیم شهرداری، مراتب اعتراض خود را به کمیسیونی مرکب از یک نفر قاضی دادگستری به انتخاب رئیس دادگستری شهرستان، یک نفر نماینده سازمان حفاظت محیط زیست، یک نفر عضو شورای اسلامی شهر که در شهرداری تشکیل می‌شود اعلام کند و تصمیم کمیسیون برای طرفین قطعی و لازم‌الاجراء می‌باشد. وجوهی که به علت عدم اعتراض متخلف قطعی‌شده و یا طبق تصمیم کمیسیون تأیید شود، مطابق مقررات اسناد لازم‌الاجراء توسط شهرداری قابل وصول می‌باشد و شهرداری مکلف است کل منابع حاصل از اجرای این ماده را بر اساس مصوبات شورای

اسلامی شهر صرف بهبود مدیریت پسماند نماید. آرای کمیسیون مذکور نافذی حق اشخاص جهت پیگیری خسارات وارده از طریق مراجع قضائی نخواهد بود.

ماده ۱۰۲- با هدف جلب مشارکت و توجیه سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی جهت ایجاد و توسعه واحدهای پردازش و دفع پسماندها، با اولویت شهرها و روستاهای ساحلی و حاشیه تالاب‌های داخلی، تسهیلات و مزایای زیر در قالب لوایح بودجه سالانه به مدت بیست سال اختصاص می‌یابد. آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، توسط وزارت کشور با همکاری سایر دستگاههای ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۱- پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده با قیمت بازار تولیدکنندگان محصولات حاصل از بازیافت پسماندهای خشک و تر (از جمله کود کمپوست استاندارد و سوخت حاصل از پسماند (RDF) و اختصاص تسهیلات کم‌بهره و پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات دریافتی به مصرف‌کنندگان محصولات یادشده به میزان مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده با قیمت بازار، سالانه به پیشنهاد مشترک دستگاه اجرائی ذی‌ربط و وزارت کشور به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

۲- خرید تضمینی برق تولیدی حاصل از بازیابی انرژی از پسماند توسط دولت. شورای اقتصاد موظف است قیمت خرید تضمینی برق تولیدی حاصل از بازیابی انرژی از پسماند را به میزانی تعیین کند که سرمایه‌گذاری در این تأسیسات دارای توجیه اقتصادی گردد.

۳- اختصاص تسهیلات کم‌بهره و پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات دریافتی از بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری.

۴- سود بازرگانی و حقوق گمرکی جهت واردات تجهیزات و ماشین‌آلات تخصصی پسماند با نرخ صفر محاسبه می‌گردد. فهرست تجهیزات و ماشین‌آلات پسماند هرساله به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیأت وزیران رسیده و جهت اجراء به گمرک جمهوری اسلامی ایران ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۰۳- وظایف شهرداری در حوزه مدیریت بحران عبارتند از:

انجام اقدامات مؤثر و لازم برای حفاظت شهر از خطر حوادث پیش‌بینی‌نشده از قبیل بلایای طبیعی، سیل، زلزله، حریق و مدیریت بحران ناشی از وقوع بلایای مذکور و بلایای غیرطبیعی و برنامه‌ریزی با رویکرد ارتقای سطح آمادگی، تاب‌آوری و حفاظت از شهر از آثار و پیامدهای ناشی از مخاطرات محتملی که شهر را تحت تأثیر قرار خواهند داد و با رعایت مفاد «قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور» مصوب ۲۵ / ۱۰ / ۱۳۸۶ از طریق:

الف- شناسایی، پیشگیری و کاهش اثرات ناشی از مخاطرات

ب- ارتقای سطح آمادگی جهت رویارویی با مخاطرات

ج- مقابله مطلوب در حین وقوع حوادث

د- انجام مراحل بازسازی

ه- الزام به تهیه پیوست‌های لازم برای پروژه‌های عمرانی درخصوص پدافند غیرعامل

آیین‌نامه اجرائی مربوطه ظرف شش‌ماه از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد سازمان مدیریت بحران کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۰۴- به‌هنگام بروز بحران در شهر، شهردار به عنوان مدیر بحران مسئولیت می‌یابد؛ در غیاب شهردار، قائم‌مقام وی با تعیین و ابلاغ شهردار و در غیاب آنان یکی از معاونان با انتخاب قبلی شورای اسلامی شهر به عنوان مدیر بحران تعیین می‌شود و در غیاب شورای اسلامی شهر، قائم مقام شورا عهده‌دار وظیفه مذکور خواهد بود.

ماده ۱۰۵- در هنگام بروز بحران، دستورات مدیر بحران شهر (شهردار یا جانشین وی) که از طریق رسانه‌ها مانند صدا و سیما، روزنامه رسمی کشور و سایر جرائد صادر می‌گردد، برای کلیه دستگاههای اجرائی در حکم دستور کتبی تلقی می‌گردد و مکلفند کلیه اقدامات مقرر را معمول و امکانات درخواستی مدیر بحران شهر را در کمترین زمان ممکن، به محل قیدشده در دستور مدیر بحران اعزام نمایند.

ماده ۱۰۶- اشخاص حقیقی و حقوقی که دارای تجهیزات و امکانات فنی می‌باشند (و امکانات آنان در طرح جامع مدیریت بحران پیش‌بینی شده است) مکلفند حسب دستور مدیر بحران، امکانات درخواستی را در اختیار شهرداری قرار می‌دهند؛ در این صورت پس از رفع بحران، خسارات و هزینه‌های مربوط با تأیید شهرداری از طریق سازمان مدیریت بحران کشور موضوع «قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور» مصوب ۲۵ / ۱۰ / ۱۳۸۶ پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۰۷- شرکتهای خدماتی آب، فاضلاب، برق، گاز و مخابرات مکلفند اماکنی را که قبل از وقوع بحران توسط شهرداری برای اسکان موقت و اضطراری آسیب‌دیدگان تعیین و معرفی شده است، تجهیز نمایند.

ماده ۱۰۸- سازمان مدیریت بحران کشور مکلف است نقش و وظایف تمامی دستگاهها و سازمانهای همکار و مرتبط در زمان بحران در حین، قبل و بعد از شرایط اضطراری را در برنامه مدیریت بروز بحران در شهرها مشخص و معین کند.

(توضیح: با عنایت به اینکه لایحه مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور از سوی وزارت کشور و دولت به مجلس شورای اسلامی ارائه شده و در حال تصویب در مجلس می‌باشد لذا مواد ۱۰۳ تا ۱۰۸ تا تصویب لایحه مدیریت حوادث غیرمترقبه مراعا می‌ماند).

ماده ۱۰۹- حفاظت و مدیریت پارکهای ملی، پناهگاههای حیات وحش و مناطق حفاظت‌شده، موضوع بند (الف) قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست مصوب ۲۸ / ۳ / ۱۳۵۳ و اصلاحیه‌های بعدی آن و پارکهای طبیعت، در محدوده و حریم شهر به شهرداری محول می‌شود تا براساس قوانین و مقررات ابلاغی سازمان حفاظت محیط زیست اقدام کند. انتقال مالکیت، تصرف، تغییر کاربری و اکوسیستم و ایجاد هر گونه بنا و ساخت و ساز در این گونه مناطق مطلقاً ممنوع است.

ماده ۱۱۰- اجرای هر نوع طرح و پروژه اصلاحی یا بازسازی معابر و میادین و بزرگراهها و توسعه تأسیسات و فضاهای خدمات عمومی شهری، باید با اولویت حفظ درختان و فضای سبز صورت گیرد. در صورت ضرورت قطع درختان، شهرداری موظف به کاشت درخت به میزان تعیین‌شده در تبصره (۳) ماده (۴) قانون «اصلاح لایحه قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب ۱۳ / ۵ / ۱۳۸۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام» می‌باشد. علاوه بر آن باید به میزان حداقل دو برابر مساحت فضای سبز تخریب‌شده، در همان محل شهری و در صورت عدم وجود کاربری فضای سبز در آن محله، به ترتیب اولویت در نزدیک‌ترین ناحیه یا منطقه اقدام به کاشت درخت و ایجاد فضای سبز نماید.

ماده ۱۱۱- مدیریت احداث، احیاء، نگهداری، توسعه و بهره‌برداری از جنگل‌های دست‌کاشت و پارکهای جنگلی، مراتع قابل درختکاری، نهالستانهای متروکه و اراضی واقع در کاربری‌های فضای سبز و کمربند سبز شهری به منظور توسعه فضای سبز و اعمال کاربری طبق ضوابط و طرح مصوب در محدوده و حریم شهر با حفظ مالکیت دولت و بدون دریافت حقوق مالکانه در اختیار شهرداری قرار می‌گیرد.

ماده ۱۱۲- شهرداری موظف است با هدف زیباسازی و بهبود کیفیت محیطهای شهری نسبت به تدوین و اجرای سیاست‌های تشویقی (تخفیف از عوارض شهرداری، تأمین منابع آب خام و ...) جهت ترغیب شهروندان به ایجاد و نگهداری فضاهای سبز در منازل مسکونی و املاک خصوصی (از جمله پشت بامهای سبز، فضاهای سبز عمودی و ...) بعد از تصویب شورای شهر اقدام کند.

ماده ۱۱۳- قطع درختان و تغییر کاربری اراضی مشجر و باغات، موضوع «قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها» مصوب ۳۱ / ۳ / ۱۳۷۴ و اصلاحیه آن، به سایر کاربری‌ها، در حریم شهر ممنوع است. در مورد آسیب و قطع درختان در موارد و مواقع استثناء، صرفاً با رعایت ماده (۱) قانون «اصلاح لایحه قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب ۱۳ / ۵ / ۱۳۸۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام» مجاز می‌باشد و علاوه بر آن، در موارد ضروری، قبل از طرح ضرورت در کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون

مذکور، أخذ نظریه شهرداری مبنی بر عدم تأثیر تغییر کاربری بر مؤلفه‌های اکولوژیکی نظیر کیفیت هوا و عدم مغایرت با استانداردهای فضای سبز شهری الزامی است. همچنین در مواقعی که موضوع به لحاظ وقوع در حریم شهر در کمیسیون مطرح می‌شود، حضور نماینده شهرداری با داشتن حق رأی لازم است.

ماده ۱۱۴- تغییر کاربری فضای سبز اختصاص یافته در طرح جامع و تفصیلی، به کاربری دیگر ممنوع است.

ماده ۱۱۵- مرجعیت تشخیص باغ در محدوده و حریم شهرها بر عهده شورای اسلامی شهر می‌باشد.

ماده ۱۱۶- به منظور استفاده بهینه از منابع آبی موجود جهت حفظ، نگهداری و توسعه فضاهای سبز شهری:

الف- شهرداری‌های کشور موظفند حداکثر طی پنج سال نسبت به جایگزینی روشهای آبیاری سنتی (غرقابی) با سامانه‌های آبیاری تحت فشار و سایر روشهای نوین آبیاری فضای سبز، استفاده از گونه‌های گیاهی مقاوم و با حداقل نیاز آبی و حذف شبکه آب شرب از منابع آبی مورد استفاده اقدام نمایند.

ب- وزارت نیرو موظف است نسبت به تأمین آب مورد نیاز فضاهای سبز شهری از منابع آب غیرشرب اعم از پساب تأسیسات محلی و شهری، تصفیه فاضلاب و سایر منابع اقدام کند.

ماده ۱۱۷- سازمان نظام مهندسی و کنترل ساختمان با همکاری وزارت کشور و وزارت راه و شهرسازی نسبت به ایجاد گروه تخصصی مهندسی فضای سبز جهت نظارت اصولی بر برنامه‌ریزی، طراحی، اجراء و نگهداری فضاهای سبز کشور حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون اقدام نمایند.

ماده ۱۱۸- شهرداری موظف است از ایجاد، تأسیس و ادامه فعالیت کلیه اماکن و مشاغلی که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای شهروندان شده و یا مخالف اصول، قوانین و مقررات موضوعه بهداشتی و زیست محیطی در محدوده و حریم شهر است، جلوگیری نماید و در صورت لزوم به خارج از شهر انتقال دهد.

۱- شهرداری مکلف است در مورد ساماندهی فعالیت‌ها (اعم از تمهیدات، تخریب، تعطیل و انتقال به نقاط مناسب) مراتب را ضمن دادن مهلت مناسب به صاحبان آنها ابلاغ نماید. در صورتی که صاحبان، متصدیان و بهره‌برداران یادشده به نظر شهرداری معترض باشند، می‌توانند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ، اعتراض خود را با ذکر دلیل به کمیسیون مرکب از سه نفر از افراد بصیر، مطلع و متخصص در امور محیط زیست و مدیریت شهر که از طرف شورای اسلامی شهر انتخاب می‌شوند، تسلیم نمایند. کمیسیون موظف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول اعتراض، به موضوع رسیدگی و رأی صادر نماید و رأی کمیسیون قطعی و لازم‌الاجراء است. هرگاه رأی کمیسیون مبنی بر تأیید نظر شهرداری باشد و یا صاحبان ملک، بهره‌بردار و متصدی فعالیت در مدت مقرر اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر شخصاً اقدام ننمایند، شهرداری به وسیله مأموران خود رأساً اقدام خواهد کرد.

۲- آیین‌نامه‌های اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزارت کشور با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱۹- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، شهرداری به سازمانهای مذکور در قانون اصلاح تبصره (۱) ماده (۶۸۸) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات) مصوب ۲/ ۳/ ۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی اضافه می‌شود.

ماده ۱۲۱- شهرداری‌های شهرهایی که میزان آلودگی هوا در آنها بیش از حد مجاز می‌باشد، موظف هستند در چهارچوب شرح وظایف قانونی با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاههای ذی‌ربط، تمهیدات لازم برای کاهش آلودگی شهر از جمله کاهش میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای را تا حد استانداردهای مصوب سازمان محیط زیست فراهم نمایند. همچنین در شهرهایی که در معرض آلودگی ناشی از ریزگردها قرار دارند، تدابیر و اقدامات مناسب برای کنترل و مهار انتشار ریزگردها را به عمل آورند.

ماده ۱۲۲- نصب هرگونه تجهیزات شهری تولیدکننده امواج در محدوده و حریم شهر بدون مجوز شهرداری ممنوع است. شهرداری مکلف است تأییدیه مراجع قانونی ذی‌ربط را از متقاضی اخذ و با رعایت ضوابط طرحهای توسعه شهری نسبت به صدور مجوزهای لازم اقدام نماید.

ماده ۱۲۳- شهرداری موظف است نسبت به حفاظت محیط زیست کوهستان‌ها، چشمه‌ها و آبشارهای طبیعی واقع در محدوده و حریم شهر اقدام نموده و از هرگونه ساخت و ساز در آنها و تجاوز و تخریب در اکوسیستم‌های کوهستانی جلوگیری نماید؛ و همچنین با احیای وضعیت طبیعی و ساماندهی و زیباسازی دامنه‌ها، زمینه گردشگری و طبیعت‌گردی برای شهروندان را در محیطهای مذکور فراهم کند.

ماده ۱۲۴- شهرداری موظف است نسبت به اتخاذ تدابیر لازم جهت ارتقای کیفیت محیط زیست شهری در چهارچوب وظایف قانونی خود، با جلب مشارکت عمومی اقدام و گزارش عملکرد زیست‌محیطی خود را به صورت سالانه بعد از تأیید شورای اسلامی شهر به اطلاع عموم برساند.

فصل نهم- مالی

ماده ۱۲۵- وظایف شهرداری در حوزه مالی عبارتند از:

۱- تأمین منابع مالی پایدار

۲- اجرای مدیریت بهینه هزینه با اولویت استفاده از روشهای نوین

ماده ۱۲۶- منابع و درآمد شهرداری به شرح ذیل تقسیم می‌شود:

۱- درآمدهای ناشی از عوارض عمومی و اختصاصی

۲- درآمدهای ناشی از بهای خدمات

۳- پرداخت‌های دولت بابت جبران بخشی از هزینه خدمات عمومی و توسعه زیرساختها

۴- درآمد ناشی از مالیاتها و عوارض توأم با مالیات

۵- درآمد حاصل از جرائم و تخلفات

۶- واگذاری دارایی‌های مالی و سرمایه‌ای و سایر منابع از جمله تسهیلات

۷- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری و مشارکت

۸- کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر درآمدهایی که به موجب قوانین و مقررات مربوط تعیین می‌گردد.

ماده ۱۲۷- شورای اسلامی شهر می‌تواند نسبت به تصویب لایحه بهای خدمات و همچنین برقراری، لغو، تغییر نوع و میزان عوارض اموال غیرمنقول، معادن، صدور پروانه ساختمانی و تأسیسات شهری، عوارض نوسازی و بهره‌برداری از اماکن و تبلیغات شهری، تأسیسات و معابر شهری که توسط شهرداری ایجاد شده؛ و عوارض تفکیک و تغییر کاربری اراضی و مستحدثات در محدوده و حریم شهر اقدام کند.

۱- شورای اسلامی شهر و بخش موظف است درخصوص پیشنهاد وضع عوارض جدید حداکثر تا پانزدهم بهمن‌ماه هر سال برای اجراء در سال بعد اقدام و اعلام عمومی نماید.

۲- کلیه اشخاصی که در محدوده و حریم شهر ساکنند و یا به فعالیت می‌پردازند و یا از خدمات شهری استفاده می‌کنند، مکلفند عوارض و بهای خدمات شهرداری را پرداخت نمایند.

ماده ۱۲۸- در راستای تحقق درآمد پایدار، عوارض ذیل در محدوده و حریم شهر أخذ و به حساب شهرداری محل واریز می‌گردد:

۲- عوارض سالیانه انواع وسائط نقلیه و موتورسیکلت اعم از تولید داخل یا وارداتی به استثنای خودروهای برقی و هیبریدی، حسب مورد سه در هزار قیمت فروش کارخانه و یا سه در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها با رعایت مقررات زیر أخذ می‌گردد:

الف- عوارض موضوع این بند در مورد خودروهای با عمر بیش از ده سال (به استثنای خودروهای برقی و هیبریدی) به ازای سپری شدن هر سال (تا مدت ده سال) به میزان سالیانه ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا صددرصد (۱۰۰٪) عوارض موضوع بند مزبور افزایش می‌یابد.

ب- کلیه بیمه‌گران مکلفند قبل از صدور بیمه‌نامه شخص ثالث، عوارض سالیانه خودرو را أخذ و بلافاصله به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

۳- عوارض نقل و انتقال انواع خودرو به میزان یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه داخلی و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی اعم از تولید داخل یا وارداتی تعیین و توسط سازمان امور مالیاتی وصول و به حساب شهرداری محل واریز می‌گردد.

۶- عوارض بهره‌برداری از معابر عمومی برای ایجاد تأسیسات سطحی و زیرسطحی بر اساس مصوبات شورای اسلامی شهر

۷- عوارض کسب و پیشه از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری براساس مصوبات شورای اسلامی شهر.

۸- یک درصد (۱٪) عوارض از قراردادهای پیمانکاران پروژه‌های عمرانی واقع در محدوده شهر

ماده ۱۲۹- وزیر کشور می‌تواند در هر مقطعی که وصول هر نوع عوارض و بهای خدمات را منطبق بر قوانین، مقررات و سیاستهای عمومی دولت نداند، نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نماید.

ماده ۱۳۰- ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

بر کلیه اراضی و ساختمانها و مستحدثات واقع در محدوده قانونی شهر عوارض خاص سالانه به میزانی که توسط شورای اسلامی شهر تعیین خواهد شد برقرار می‌شود. شهرداری‌ها مکلفند براساس مقررات این قانون عوارض مذکور را وصول کرده و به مصرف نوسازی و عمران شهری برسانند. مصرف وجوه حاصل از اجرای این قانون در غیر موارد مصرح در این قانون در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی خواهد بود.

ماده ۱۳۱- تمامی قوانین و مقررات مربوط به اعطای تخفیف یا معافیت از پرداخت بهای خدمات، عوارض یا وجوه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ملغی می‌گردد. هرگونه تخفیف، معافیت و بخشودگی کلیه حقوق و کاهش منابع درآمدی اعم از عوارض و بهای خدمات شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به موجب قوانین و مقررات مربوطه پس از تأمین آن در بودجه عمومی سالانه کشور ممکن خواهد بود. شهرداری‌ها با تصویب شورای اسلامی شهر و بخش موظفند قیمت تمام‌شده خدمات را از استفاده‌کننده خدمات دریافت کنند و اگر دولت یا سایر مراجع قانونی تکلیفی برای کاهش قیمت تمام‌شده شهرداری دارند، موظف به جبران آن می‌باشند.

ماده ۱۳۲- مواد معدنی طبقه یک، مذکور در ماده (۱) «قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۲۲ / ۸ / ۱۳۹۰» و معادن شن و ماسه واقع در محدوده و حریم شهر، جزء اموال شهرداری محسوب می‌شود، مگر اینکه داخل ملک اشخاص حقیقی یا حقوقی باشد که در این صورت مشمول پرداخت عوارض، طبق مصوبات شورای اسلامی شهر می‌باشد.

ماده ۱۳۳- عوارض وصولی از واحدهای تولیدی آلاینده در هر شهرستان به نسبت جمعیت بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های همان شهرستان توزیع خواهد شد. در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی (پنجاه نفر و بیشتر) به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض آلودگی به نسبت تأثیرگذاری، در کمیته‌ای مرکب از معاون عمرانی استان و فرمانداران شهرستان‌های ذی‌ربط، مدیرکل محیط زیست و مدیرکل مالیاتی استان بین شهرستانهای متأثر توزیع می‌شود. در صورتی که شهرستانها متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، اعضای کمیته توزیع‌کننده عوارض آلودگی واحدهای بزرگ (پنجاه نفر و بیشتر) متشکل از نماینده سازمان برنامه و بودجه کشور، رئیس سازمان برنامه و بودجه استانهای ذی‌ربط، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست و نماینده اداره کل مالیاتی براساس سیاستهای اعلامی سایت، اقدام به توزیع عوارض آلودگی خواهند کرد.

ماده ۱۳۴- در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۷ / ۲ / ۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن، اصلاحات زیر اعمال می‌شود:

۲- نرخ عوارض بر دخانیات موضوع بند (ب) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شش درصد (۶٪) افزایش می‌یابد.

ماده ۱۳۹- مجری طرحهای عمران شهری که از محل اعتبارات استانی عمران شهری مندرج در بودجه سنواتی کل کشور تأمین مالی می‌شود، شهرداری هر محل خواهد بود.

ماده ۱۴۰- در اولین سال مالی بعد از تصویب این قانون هزینه‌های پلیس راهنمایی و رانندگی در شهرهای بالای دویست هزار نفر جمعیت توسط شهرداری‌ها پرداخت خواهد شد. هزینه‌های پلیس راهنمایی و رانندگی و پلیس راه استان توسط فرمانده ناجا در استان پرداخت خواهد شد.

فصل دهم- اقتصادی

ماده ۱۴۲- وظایف شهرداری در حوزه اقتصادی عبارتند از:

۱- سنجش شاخص محیط کسب و کار و بررسی روندهای مربوط به آن در سطح شهر و همکاری با نهادهای ذی‌ربط جهت بهبود شاخص مذکور

۲- رفع موانع توسعه و حمایت از فعالیتهای اقتصادی و تشویق کارآفرینان

۳- حمایت از توسعه صنعت گردشگری و خدمات وابسته و صدور مجوزهای لازم و نظارت بر فعالیتهای آنها

۴- برنامه‌ریزی برای جذب و حمایت سرمایه خارجی و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و مشارکت با آنها

ماده ۱۴۳- به منظور بهبود شرایط و محیط کسب و کار شهری و با رعایت «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۶ / ۱۱ / ۱۳۹۰» علی‌الخصوص ماده (۱۶) آن، دستورالعمل‌های مورد نیاز جهت اقدامات زیر ظرف یکسال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزارت کشور تهیه و به شهرداری ابلاغ خواهد شد.

۱- فرآیندهای دریافت عوارض شهری از شهروندان و فعالان اقتصادی را از طریق شیوه‌هایی نظیر خوداظهاری و پرداخت غیرحضوری مؤدیان تسهیل کند.

۲- مقررات و مراحل مراجعه شهروندان و فعالان اقتصاد برای دریافت مجوزهای ساخت و ساز و تعیین کاربری، تفکیک اراضی و املاک و نیز ساماندهی مشاغل را از طریق اصلاح و تغییر روشهای اداری مزاحم، تسهیل کرده و فرآیندها و مقررات کمیسیونهای مربوطه را در چهارچوب ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانونی اساسی و احکام قوانین برنامه پنجساله، از طریق مصوبات شورای اسلامی شهر، کوتاه، روان و آسان نماید.

۳- شاخص‌های اصلی محیط کسب و کار در شهر را با همکاری اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و سایر تشکلهای اقتصادی، در چهارچوب ماده (۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۶ / ۱۱ / ۱۳۹۰ تدوین نماید. شهرداری باید به طور سالانه و فصلی، حسب مورد به تفکیک بخشها و فعالیت‌های اقتصادی، بهبود شرایط و محیط کسب و کار را بر اساس شاخصهای مذکور، مورد سنجش قرار داده و نتیجه را به شورای اسلامی شهر اعلام کند.

ماده ۱۴۴- شهرداری‌ها می‌توانند از ابزارهای تأمین مالی اعم از تسهیلات منابع داخلی و خارجی، اوراق مشارکت، فاینانس، بیع متقابل، صکوک و سهام پروژه برای توسعه زیرساختهای شهری و اجرای طرحهای توسعه مدیریت شهری با اولویت حمل و نقل عمومی استفاده نمایند. شهرداری‌ها می‌توانند برای اجرای پروژه‌های مدیریت شهری از روشهای اجرائی مناسب از قبیل تأمین منابع مالی و ساخت و بهره‌برداری و واگذاری (BOT)، تأمین منابع مالی و ساخت و تملک و بهره‌برداری (BOO)، طرح و ساخت کلید در دست (EPC)، ساخت و بهره‌برداری و مالکیت و واگذاری (BOOT)، ساخت و اجاره و واگذاری (BLT)، احیاء و بهره‌برداری و انتقال (ROT)، ساخت و اجاره و بهره‌برداری (BLO)، مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) با پیش‌بینی تضمین‌های کافی، استفاده کنند.

ماده ۱۴۷- به منظور تقویت منابع مالی شهرداری‌ها، توسعه امور عمرانی و شهری، کمک به بهبود حمل و نقل، خدمات، تأمین زیرساختهای شهری و اعطای وام و کمک بلاعوض به شهرداری‌ها، صندوق توسعه شهری تأسیس می‌گردد. صندوق توسعه شهری مؤسسه اعتباری تخصصی غیربانکی می‌باشد که با سرمایه

شهرداری‌های کشور به صورت شرکت سهامی خاص تشکیل و مطابق اساسنامه و همچنین کلیه قوانین و مقررات ناظر و حاکم بر مؤسسات اعتباری غیربانکی فعالیت خواهد نمود.

ماده ۱۴۸- میزان سهام هر یک از شهرداری‌ها در صندوق توسعه شهری براساس معیارها و شاخص‌های تعیین شده در اساسنامه صندوق معین می‌شود. سرمایه اولیه صندوق متعلق به شهرداری‌ها بوده و به میزان (۵۰۰) میلیارد ریال می‌باشد.

ماده ۱۴۹- اساسنامه صندوق ظرف مدت یک سال پس از تصویب قانون بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت امور اقتصادی و دارایی و شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. نحوه تشکیل، اختیارات، ارکان و منابع مالی صندوق در اساسنامه تعیین می‌گردد.

هیأت‌رئیه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح

قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح جامع مدیریت شهری

تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگردیده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
۱ دارای موضوع و عنوان مشخص:	☒ است	☐ نیست
۲ عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق:	☒ است	☐ نیست
۳ دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال:	☒ است	☐ نیست
۴ توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه:	☒ شده است	☐ نشده است
۵ طرح دارای موضوع واحد:	☐ است	☒ نیست
• و ارائه آن در قالب:	☐ ماده واحده	☒ مواد متعدد
• با ایراد مواجه:	☒ نیست	☐ است
۶ بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ:	☐ شده است	☒ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

- مواد ابتدایی طرح به خصوص ماده ۱ در مقام بیان اهداف طرح است و بهتر است در مقدمه آورده شود.

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد		
۱ طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام:	☐ مطابقت دارد	☒ تعارض ندارد
۲ طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۳ طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد

۴	طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۵	طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۶	طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۷	طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۸	طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۹	طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۱۰	طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۱۱	طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

۱- مغایرت با قانون اساسی: طرح حاضر از جهات مختلفی بار مالی برای دولت ایجاد می کند و مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی است، مانند انتقال اعتبارات وزارت راه و شهرسازی و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به شهرداری ها در ماده (۳۹)؛ واگذاری بلاعوض زمین در ماده (۵۹)؛ تغییر محل اعتبارات دستگاههای اجرایی به نفع شهرداری در بند (۴) ماده (۶۹) و لزوم پیش بینی منابع برای شهرداری ها و دهیاری ها در بودجه کل کشور در ماده (۱۰۲). به علاوه برخی از مواد طرح، به دلیل ایجاد بار مالی برای شهرداری مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است، مانند مواد (۱۷)، (۱۸)، (۲۵)، (۲۹)، (۳۱) و... ۲- مغایرت با قانون برنامه: الف- مطابق بند (ث) ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم «هرگونه تکلیف جدید به شهرداری ها و دهیاری ها که منجر به افزایش هزینه شود و هرگونه معافیت و کاهش درآمد بدون تأمین منابع مالی آن ممنوع است» لذا بیشتر احکام این طرح که موجب افزایش هزینه های شهرداری ها می شود مخالف بند (ث) ماده (۲۴) قانون برنامه هفتم بوده و نیازمند دوسوم رأی نمایندگان است. مانند: ماده (۱۷) به سبب در نظر گرفتن بار مالی اجرای آیین نامه مقررات اداری و استخدامی شهرداری ها از محل درآمدهای شهرداری ها، ماده (۱۸) به سبب ایجاد صندوق بازنشستگی شهرداری، ماده (۲۵) به سبب پیش بینی تأمین منابع مالی ایجاد مجامع نظام امور شهرداری ها از محل بودجه شهرداری ها، ماده (۲۹) به سبب تشکیل هیأت تطبیق شهرستان، ماده (۳۱) به سبب ایجاد سازمان حسابرسی شهرداری ها، ماده (۷۹) به سبب ایجاد شورای حمل و نقل و ترافیک شهر و همچنین بسیاری از وظایف جدید پیش بینی شده برای شهرداری ها که موجب افزایش بار مالی خواهد شد، مانند برخی از وظایف مندرج در مواد (۶۹)، (۷۸)، (۸۷)، (۹۲)، (۱۰۳) و بند (الف) ماده (۱۱۶) طرح. ب- واگذاری اراضی به شهرداری باید مطابق بند (ت) ماده (۵۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت با حفظ مالکیت دولت باشد که این امر در ماده (۵۹) لحاظ نگردیده است. ۳- مغایرت با سیاستهای کلی - این طرح از جهات متفاوتی مغایر بند نهم سیاستهای کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری است: الف- در برخی از مواد صراحتاً شماری از وظایف حاکمیتی دستگاهها به شهرداری های و دهیاری ها منتقل شده است که این امر منجر به دخالت شهرداری ها و دهیاری ها در امور حاکمیتی و مستلزم اصلاح قوانین بی شماری می شود. مانند

مواد (۳۹) یا بند (۴) ماده (۷۹) مغایر وظایف دولت مندرج در ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری است یا ماده (۱۱۸) نیز در تعارض با وظایف دستگاههای ذی ربط مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۲) قانون هوای پاک می باشد. ب- طرح حاضر موجب اصلاح ضمنی برخی از قوانین موجود می شود که این امر خلاف سیاست های تنقیحی مجلس شورای اسلامی می باشد. لذا لازم است هرگونه اصلاح، نسخ یا تغییر قوانین به صراحت بیان شود. در ذیل به برخی از این موارد اشاره می شود: ماده (۳۸) طرح موجب اصلاح ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، ماده (۴۳) طرح موجب اصلاح ماده (۱۰۱) قانون شهرداری، ماده (۴۴) طرح موجب اصلاح ماده (۷۷) قانون شهرداری، ماده (۴۵) طرح موجب اصلاح ماده (۱۰۰) قانون شهرداری، ماده (۵۲) طرح موجب اصلاح تبصره (۱۱) ماده (۱۰۰) و ماده (۶۲) طرح موجب اصلاح تبصره (۳) ماده (۱۰۱) قانون شهرداری می شود. همچنین ماده (۶۰) اگرچه مشابه حکم تبصره (۶) ماده (۹۶) قانون شهرداری است اما تبصره مذکور به موجب قانون توزیع عادلانه آب نسخ شده است، لذا در واقع ماده (۶۰) طرح موجب اصلاح قانون توزیع عادلانه آب می شود. به علاوه مفاد ماده (۸۹) طرح نیز مغایر قانون توزیع عادلانه آب می باشد. ج- عبارت «سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور» با عنایت به تغییر عنوان این سازمان باید اصلاح شود.

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

در اجرای بند (۱)		
۱	در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط	☐ وجود ندارد ☒ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می شود.
۲	در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض	☒ وجود ندارد ☐ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می شود.

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف- نظر اداره کل

--

ب- سوابق قانونی

قوانین مرتبط به شرح زیر تقدیم می گردد :

عنوان قانون: قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴, ۰۴, ۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی --منقح
۱۳۹۹/۱۱/۲۹ مصوب: ۱۳۳۴/۰۴/۱۱

بخش های قانون: تمام متن